

DARBININKAS

LVI NO 70

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N. Y.

TREČIADIENIS WEDNESDAY, LAPKRITIS NOVEMBER 3 1971

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

10 CENTU

Britų parlamentas pritarė įsijungimui Bendr. Rinkon

Pradžiuo Europa, bet Maskva nepajėgė savo nepasitenkinimo paslėpti

Londonas. — Britų parlamentas 356 balsais prieš 244 suteikė vyriausybei įgaliojimus įjungti Angliją į Europos Ūkio Bendruomenę. Dauguma daug didesnė, negu buvo tikėtasi po tokios didelės Darbo partijos vartojimo propagandos prieš įsijungimą į "Europą".

Blogi pranašai bandė įtikinti anglus, kad pabrangęs pragyvenimas, kad naikinanamos pasikutinės Anglijos Bendruomenės liekanos. Tiesa gi yra visai kita — visai eilei Anglijos Bendruomenės kraštų išgauta ta proga daug lengvatų prekių eksportui į Bendrosios Rinkos kraštus.

69 nepasidavė

Darbo partijos vadovybės spaudimui nepasidavė 69 jos parlamento nariai, kurie yra seni ir pastovūs Europos vienijimosi šalininkai. Iš tikrųjų, tikroji darbiečių vadovybės priešinosi prieštasi dabar buvo ne rūpestis Anglijos buvusia didybe, ir ne tie motyvai, kurie buvo oficialiai naudojami, bet partijos politinis prestižas telkiant medžiagą sugrįžimui į vyriausybę, iš kurios taip netikėtai jie buvo išmesti.

— Okinawos atgavimo sutartį pradėjo svarstyti Japonijos parlamentas. Prez. Nixonas pakartotinai paragino senatą sutarti kuo greičiau pritarti. Japonijos kairieji išėjo prieš sutartį protestuoti, nes ir po salyno grąžinimo ten dar pasiliks kai kurios JAV bazės.

— R. Vokietijos kompartijos ideologas Kurt Hager paskelbė, kad Kinijos Mao Tse-tungas yra antikomunistas. Taip jis pavadintas pirmą kartą, ir tai reiškia, kad jis pervesas į priešų stovyklą. Nors tai ir geras ženklas, bet tos rūšies vadinasis ideologinis žaidimas nėra supuvusios bulvės nebevertas.

Kissinger pasakoja grįžęs iš Pekino

Washingtonas. — Prez. Nixono kelionė Kinijon įvyks greit po Naujųjų Metų. Kelionės maršrutas ir dienotvarkė bus paskelbta lapkričio mėn. Grįžęs iš Pekino dr. Kissingeris aiškino spaudai, kad tame pasitarime nebūsiama liečiami nė Kinijos, nė Amerikos santykiai su kitais kraštais, tik Kinijos-Amerikos santykiai. Išeitų, kad dienotvarkėje nebus nė Kinijos-Rusijos, nė Amerikos-Vietnamo reikalų. Tokia yra oficiali kalba, bet oficialios versijos dažnai yra tik priemonės tikrovei paslėpti. Abi šalys sveikinamos vizitą kaip progą pradėti naują santykių periodą. Dėl Vietnamo karo Kissingeris taip pasakė:

— Mes numatome sutvarkyti Vietnamo karą arba vieni patys savo pasirinkimo priemonėmis, arba derybomis su Hanojumi. To karo mes netvarkysim Pekine.

Susitarimai jau esą pasiekti visais principiniais klausimais. Jis aplankys net ir tas vietas, kurias gal ir prez. Nixonas norėtų aplankyti. Jį lydėję techniniai patarėjai savo dalį irgi sklandžiai sutvarkė. Ryšys tarp Washingtono ir Pekino veikia greit ir gerai.

Juk darbiečiai pradžioje yra buvę karštesni šalininkai "Anglijo įsijungimo į Europą", nei buvo prieš ėimą Rinkon konservatorių sutartomis sąlygomis. Gi toji grupė, galvodama apie rinkimus, buvo ištikinusi, kad gyventojų dauguma Rinkon įsijungimo nenori. Motyvai nebuvo garbingi, todėl Wilsonas dėl pralaimėjimo užuojautos nevertas.

Kita Wilsono priešinosi prieštasi buvo partijos parlamentinės grupės suskilimas ir Wilsono politinės kortos susilpnėjimas parlamento rinkimus pralaimėjus. Jam rūpėjo likti vadu ir, laimėjus kitus rinkimus, pataisyti savo kaip partijos vado prestižą.

Premjeras Heath

Buv. prem. Wilson

— Knapp komisijos liudininkų parodymuose ir užkreduotoj medžiagoj jau rasta ženklų, kad ir keli teisėjai gali pakliūti už kyšių ėmimą. NY valstijos seimelio atitinkama komisija pradėjo tą reikalą patydomis tirti. Knapp komisija tyrinėja policijos korupciją.

Iš prez. Johnsonso atsiminimų

Buv. prez. Johnsonas jau išspausdino savo pirmąjį atsiminimų tomą iš prezidentavimo laikų (1963-1969). Knyga jau parduojama knygynuose. Prieš tai atskiros dalys buvo spausdinamos kai kuriuose laikraščiuose už sutartą honorarą. Knygos vardas — The Vantage Point: Perspectives of the Presidency.

Jis pradėjo prezidentauti prez. Kennedy nužudžius, todėl ant jo pečių tą pačią valandą sukrito ir visi tie gerumai ar blogumai, kurie savaime plaukė iš pirmtakūno jau pradėtų darbų ir padarytų sprendimų.

Pirmasis jam tekęs rūpestis buvo Vietnamo karas. Ir pirmoji Johnsonui tekusi tvarkyti problema buvo pasekmės, kurias paliko P. Vietnamo prez. Dien nužudymas su prez. Ken-

za. Todėl šituo svarbiu klausimu jis nuėjo su ta grupe, kuri buvo prieš ėimą Rinkon konservatorių sutartomis sąlygomis. Gi toji grupė, galvodama apie rinkimus, buvo ištikinusi, kad gyventojų dauguma Rinkon įsijungimo nenori. Motyvai nebuvo garbingi, todėl Wilsonas dėl pralaimėjimo užuojautos nevertas.

Su konservatoriais tuo reikalu nuėjusi darbiečių grupė turi savo tarpe stipriausius intelektualus ir ekonomistus, bet ji tuoju pareiškė, kad partijos vienybės nenori ardyti ir kituose rinkimuose kovos už laimėjimą.

Visi britų ūkiniai sluoksniai balsavimą sutiko triumfaliai — tai ne tik britų, bet visos Europos laimėjimas. Tos pačios gaidos skambėjo Belgijos, Olandijos, V. Vokietijos ir Italijos pareiškimuose.

— P. Vietnamo prez. Thieu pereitą sekmadię prisaikdintas antram terminui. Jis ta proga antrą kartą pasiūlė Hanojui ir Vietkongui padaryti karo paliaubas. Prez. Nixonui iškilmeje aistovavo izdo sekr. Connally.

— Egipto generolas kontroliuos tas Sirijos karines pajėgas, kurios saugoja frontą su Izraeliu. Dėl mėginto panašaus bendradarbiavimo prieš kelis metus sugriuvo Egipto-Sirijos federacija.

Ar žinai, kad

Amerikos laikraščiai miršta — nuo spalio 19 sustojo magazinas "Look", ėjęs 35 metus. Sustoją nepakelė televizijos konkurencijos ir, svarbiausia, naujai pakeltų pašto tarifų. Jei toliau eitu, tai per penkerius metus vietoj iškisolių 4 mil. pašto išlaidų turėtų mokėti 10 mil.

Leidėjai tik nuo 1969 pradėjo gauti nuostolio, ir iki paskutinio laiko jo susidarė 10 mil. Savo užsimokėjusius prenumeratorius perduoda daugiausia Life — 800,000, Time 400,000, kitieji po mažiau.

Darbo netenka 260 redakcijos ir skelbimų tarnautojų, c taip pat 800 prenumeratorų rinkėjų.

Europos saugumo konferencija tebebuvo tas tikslas, kuriam įvykdyti buvo verbuojamas Prancūzijos pritarimas.

Pompidou nepažadėjo nieko daugiau, kas buvo tuo reikalu pasakyta per Nato politinę tarybą. Draugiškumo ir bendradarbiavimo sutarties Brežnevas negavo, tik pasirašyta labiau išplėsta prekybos sutartis ir bendradarbiavimo principų deklaracija. Tai santrauka tos pačios deklaracijos, kuri pereitais metais buvo paskelbta J. Tautų vardu 25 metų šio plepančios organizacijos sukaktį minint.

Iš Paryžiaus Brežnevas nuvyko į Berlyną pas R. Vokietijos kompartijos vadus raginti sutvarkyti greičiau visus reikalus su V. Vokietija tais klausimais, kuriuos nurodė Keturių susitarimas dėl V. Berlyno gyventojų susisiekimo su pasauliu pagerinimo. Iš komunikato aišku, kad to reikalavo Prancūzija kaip sąlygos Europos reikalais toliau tartis.

Mandagiausi pasaulio veidmainiai yra prancūzai. Ir ši kartą jie savo šilių išlaikė — Anglijos parlamento nutarimą pasveikino kaip Bendrosios Rinkos laimėjimą. Dienraštis Le Monde, savo laiku kritikuojęs de Gaulle už Anglijos prašymų vetavimą, dabar tam reikalui iš visų pusių nušviesti ir su angliais bei jų papročiais prancūzus supažindinti paskyrė net 10 puslapių. Anglija Europoje — didžiausias šios dienos Europos laimėjimas — buvo pagrindinė Le Monde tema.

Pagyrimų tvaną pradėjo prezidentas Pompidou, pasiuntęs anglų premjerui oficialų laišką su sveikinimu ir pareiškimu, kad abu kraštai tarnaus Bendruomenei draugiškai ir sutartinai. Užsienio reik. min. Schumanas per radiją padarytame pareiškime prisipažino neabejojant, kad Europos Bendruomenė dabar jau nebesuardoma. Jis priminė apie joje pradėjusią reikštis krizę, bet neturėjo drąsos pripažinti, kad jo kraštas yra didžiausias to reiškinio kaltininkas.

— Sovietų politinis biuras galop patvirtino penkmečio planą, visus metus pasivėlinęs Kompartijos suvažiavime pereitą pavasarį apie jį buvo papasakota tik bendrybėmis. Dabar jį dar turės tvirtinti vyriausias Sovietas, kuris jo vykdymo irgi nekontroliuoja. Jis yra rankose biurokratu, kurie jį kraipo kaip norėdami.

Brežnevas Paryžiuje saldžiai čiulbėjo

Paryžius. — Brežnevo viešnagė Paryžiuje buvo labai saldaus čiulbėjimas. Visos jo kalbos vaišių metu buvo nuolatinis priminimas, kad de Gaulle vizito metu pradėtas Maskvos-Paryžiaus pokalbis buvusi aukščiausios rūšies politinė išmintis, ant kurios pradėtas statyti santykiavimo rūmas privedęs prie tokio taško, kad dabar jau Sovietų-Prancūzijos nuomonės daugeliu tarptautinių klausimų esančios beveik identiškos. Ir, žinoma, jo atvykimas Paryžiu norėtų tą kryptį dar labiau sustiprinti.

Europos saugumo konferencija tebebuvo tas tikslas, kuriam įvykdyti buvo verbuojamas Prancūzijos pritarimas. Pompidou nepažadėjo nieko daugiau, kas buvo tuo reikalu pasakyta per Nato politinę tarybą. Draugiškumo ir bendradarbiavimo sutarties Brežnevas negavo, tik pasirašyta labiau išplėsta prekybos sutartis ir bendradarbiavimo principų deklaracija. Tai santrauka tos pačios deklaracijos, kuri pereitais metais buvo paskelbta J. Tautų vardu 25 metų šio plepančios organizacijos sukaktį minint.

Iš Paryžiaus Brežnevas nuvyko į Berlyną pas R. Vokietijos kompartijos vadus raginti sutvarkyti greičiau visus reikalus su V. Vokietija tais klausimais, kuriuos nurodė Keturių susitarimas dėl V. Berlyno gyventojų susisiekimo su pasauliu pagerinimo. Iš komunikato aišku, kad to reikalavo Prancūzija kaip sąlygos Europos reikalais toliau tartis.

Originaliausiai įvyki pasveikino buv. Anglijos premjeras H. Macmillan, Europos su Anglija vienijimo senas apaštalas, ant Doverio uolų sukūręs milžinišką laužą, kurio liepsnos ilgai buvo matomos Europoje anoj pusėj Lamanšo kanalo. Tai bent prasmingas istorinio įvykio pasveikinimas!

Kremliaus šamokslininkai savo nepasitenkinimo nepajėgė paslėpti — Anglijos parlamento sprendimą jie pasmerkė todėl, kad tai padaryta prieš tautos valią. Bet paslėpė tikrąją nepasitenkinimo priežastį, kuri yra ne kas kitas, kaip nauja kliūtis Maskvos planuose įtvirtinti savo įtaką Europoje taip, kad jų balsas ten būtų jėga, ne lemiantis, tai bent lygios reikšmės su kitais, išskyrus Ameriką.

— Bremeno miesto seimelio (V. Vokietija) rinkimus laimėjo socialdemokratai, surinkdami 55 proc. balsų. Ten yra nuo senų laikų socialdemokratų tvirtovė, todėl duomenys nieko nenustebino. Nė komunistai, nė dešinieji demokratai atstovų nelaimėjo. Krikšč. demokratai surinko 30 proc. balsų.

Kinijos respublikos kūrėjas dr. Sun Yat-sen

Lenkų ūkininkams naujos lengvatos

Varšuva. — Net septyniais naujais įstatymais Lenkijos parlamentas padarė naujų nuolatinių privačių žemės ūkiui, nes tos rūšies reformas spiria daryti maisto produktų trūkumas. Pirmas tos rūšies laimėjimas buvo 1956, kada ūkininkų sąbotažas privertė panaikinti prievartinę žemės ūkio kolektyvizaciją.

Dabar priimtuose įstatymuose palengvintas ir supaprastintas žemės pirkimas, pardavimas ir paveldėjimas, duota daugiau laisvės žemės savininkui pasitvarkyti auginamąją žemę, sumažinti žemės mokesčius, mažesniems ūkiams veik visai panaikinti, duota progos ir ūkininko šeimai įsijungti į socialinį draudimą ligos atveju. Ikšiol tos lengvatos nebuvo. Mažieji žemės savininkai galės jungtis į tikrus kooperatyvus, bet ne į rusiško

KINIJOS RESPUBLIKAI 60 METŲ

Tautinei Kinijai, kurios oficialus vardas yra Kinijos respublika, spalio 10 suėjo 60 metų. Revoliucija prieš Manchu Ching dinastiją įvyko 1911, baigėsi respublikos paskelbimu.

Taigi šmet baigėsi pirmasis tautinės revoliucijos 60 metų ciklas ir prasidėjo antrasis, kuriame turėtų baigtis komunistinis režimas ir tokiu būdu baigta įvykdyti tautinė revoliucija. To tikisi kinai Formozoje ir milijonai kinų visame pasauly.

Respublikos tėvu laikomas dr. Sun Yat-sen (1866-1925), savo valstybinę ideologiją grindęs trimis principais: tautiškumas, demokratija, socialinė gerovė.

Devynioliktojam šimtmečiui auštant, Kinijos vadina moji Vidurio karalija jau buvo išgyvenusi apie 2,000 metų. Ten buvo išaugusi viena toliausiai pažengusių civilizacijų. Marco Polo laikais ten buvo didžiausi ir turtingiausi miestai.

Bet tuo laiku atsirado jai grėsmė iš Vakarų valstybių, kurioms paritpo Kinijos prekyba, žemės turtai ir teritorijos. Manchu Ching dinastija pasirodė nepajėgi suvokti ateinančių laikų dvasios, todėl jos Kinija, palyginus su Vakarais, buvo atsilikusi pramonėje, moksloje ir karo mene.

Karai su Vakarų valstybėmis, vėliau su Japonija, parodė valdančios dinastijos atsilikimą, patirtas pažeminimas paskatino buri asmenų galvoti apie priemones nuo to pažeminimo atsikratyti. Taip atsirado dr. Sun Yat-sen sąjūdis, iš pat pradžių supratus, kad senojo režimo reformos nebegalės padėti išgelbėti, kad reikia paša-

linti savo laikus atgyvenusią Ching dinastiją ir kurti naują režimą, artimesnį iš Vakarų ateinančioms idėjoms. Sąjūdis vadų tapęs Sun Yat-sen gimė Kwantungo provincijoje 1866 lapkričio 12. Turėdamas 13 metų amžiaus, išvyko į Honolulu pas vyresnį brolių. Ten pramoko angliskai, šį tą suvokė apie Vakarų pasaulį ir apie amerikiečių demokratijos idealizmą. Po penkių metų sugrįžo Kinijon.

Vėliau Sun išvyko į Hongkongą studijuoti medicinos neseniai anglų įkurtą kolegiją. Ją baigė 1892 ir praktikavo mediciną Macao ir Kantone. Per tą laiką iš Manchu dinastijos prancūzai jau buvo suspėję atimti Annamą (dalis dabartinio Vietnamo), kas paskatino Sun ryžtis nuversti Ching dinastiją ir įkurti Kinijos respubliką.

Kai 1895 Kinija pralaimėjo karą Japonijai, dr. Sun susirado būri panašiai galvojančių revoliucionierių ir įkūrė draugiją Kinijai atjauninti. Tada pats išvyko į užsienius lankyti kinų kolonijų savo idėjai populiarinti ir pinigų revoliucijai rinkti. Nuo to laiko iki pirmųjų pergalės šūvių Wuchange 1911 spalio 10 naktį revoliucionieriai jau buvo pralaimėję devynis bandymus nuversti Manchu dinastijos valdovą. Ši kartą pasisekė. Gruodžio 3 d. didieji Kinijos centrai buvo prisijungę prie sukilėlių.

Revoliucijai prasidedant dr. Sun buvo Amerikoje, iš kur jis greičiausiai būdu atsirado Londone ir iš to meto Anglijos užsienio reikalų ministerio Grey išgavo pažadą, kad Anglija į Kinijoj prasidėjusį procesą nesikiš. Panašų pažadą davė ir Prancūzija. Yat-sen sugrįžo Kinijon 1911 Kalėdų išvakarėse. Po keturių dienų 17 provincijų atstovai Nankine išrinko jį laikinuoju prezidentu. 1912 sausio 1 formaliai buvo įkurta Kinijos respublika, dr. Sun buvo išrinktas pirmuoju Kinijos respublikos prezidentu.

Nuo to laiko iki šiandien praejo neramumų pilni 60 metų: kovos su karinėmis gaujomis krašto viduje, kovos su japonais. Kai jos buvo laimėtos, atsirado komunistų gaujos, klasta ir savų bei svetimų išdavikų padedamos pajėgusios įkurti Kinijoje savo režimą. Dr. Sun Yat-sen dvasios kinai, kurių krašte ir užsienioose yra dideli būriai, turi ir šitą kliūtį nugalėti, kad Kinijos respublika galėtų užbaigti nutrauktą revoliuciją — įjungti Kinijos respubliką į Vakarų pasaulio politinės filosofijos kraštų tarpą. To tikslą tikisi pasiekti laisvieji kinai, ko jiems linki viso pasaulio laisvieji žmonės.

Anonimka

Moskva. — Izvestijos ir Literaturnaja Gazeta vienu metu prakalbo apie socialinius santykius nuodijantią socialinę piktybę — anonimka. Stalino laikais anonimkos (anoniminiai skundai) šimtus tūkstančių žmonių pasiuntė ne tik į vergų stovyklas, bet dažnai ir į mirtį.

Laikraščiai tvirtina, kad tas įprotis ir dabar dar praktikuojamas, nes bevardžiais skundais dažnai labai žymūs profesoriai ir kitoki intelektualai kaltinami "antisocialiniu elgesiu" arba "ideologiniu nesubrendimu". Kol atitinkami organai tuos skundus išaiškina, padaro daug žalos apskustajam. Tuo, žinoma, niekas neabejoja, bet jdomu tai, kad abu laikraščiai linkę anoniminius skundus pateisinti, nes į viešus skundus gana dažnai atsakingi organai nekreipia tinkamo dėmesio. Taigi, lai gyvyuoja anonimka, nes ji padeda apsaugoti "ideologinę skastybę", kitaip sakant, stiprina režimą.

Ar tai paskatins glaudesniu vieningumu kovoti?

Ir vėl nauja knyga iš Chicago — Leonardo Šimučio, veterano laikraštinko, veterano veikėjo, savo gyvenimą atidavusio Lietuvos reikalui, daugiausia pastangų padariusio Amerikos Lietuvių Tarybai sukurto ir jai vadovavusio ištisus 25 metus (1940-1965).

Jo knyga apie Amerikos Lietuvių Tarybą parašyta chronologine tvarka — pamečiumi, lyg dienoraštiu, papildytas protokolais, pareiškimais, laišku ištraukomis — taigi autentiška medžiaga. Kiekvienas metinis apžvalgos skyrius pirmiausia sumini tais metais pasaulio politikos svarbiuosius faktus, jų įtaką Lietuvos reikalui, Amerikos Lietuvių Tarybos reaguojimus į tuos faktus ir rezultatus.

Knygą imi skaityti, domėdamasis pirmiausia pionieriais, kurie ėmėsi iniciatyvos tai nusipelnusiai institucijai sukurti, praplėsti, vadovauti.

Alto pionieriai ir šulai:

Sustoji bent prie tų, kurie susirinko 1940 birželio 25-7 Wilkes Barre. Tai buvo L.R.K. Susivienijimo direktorių tarybos suvažiavimas. Jame L. Šimutis pasiūlė organizuoti plačią veiklą Lietuvai atsidūrus okupacijoje. Tam pritarta, ir čia pat buvo sukvietas L.R.K. Federacijos posėdis. Dalyvavo federacijos pirmininkas dr. Antanas Rakauskas, vicep. Juozas Laučka, sekretorius Leonardas Šimutis, kun. Pranas Juras, Matas Zužys, Vincas Kvetkus, Kazys Vilniškis, Kostas Venčius.

„Ši susirinkimą tenka laikyti pačiu pirmuoju Amerikos Lietuvių Tarybai organizuoti žingsniu... Vieni kalvojo, kad tarybą reikia kurti iš vieno katalikų, kaip buvo I-jo pasaulinio karo metu, kiti stovėjo už bendrą sutarimą ir veiklą. Su šiais ėjo ir L. Šimutis“ (17 p.).

Pirmiausia buvo susitarta su tautininkais bei sandariečiais. O po pasisekusio vizito pas prezidentą Rooseveltą 1940 spalio 15 prisidėjo ir socialistai (dr. P. Grigaitis grupė). Taryba papildyta dar dviem „Susivienijimų“ atstovais. Taip sudaryta taryba ilgiems laikams garsėjo savo pastoviu vykdymo komitetu, kuriame buvo L. Šimutis, P. Grigaitis, M. Vaidyla, o paskiau dar A. Olis.

Šalia šių pagrindinių iš knygų patiri dar daugybę kitų vardų ir negali nepajausiti jiems visiem pagarbos bei dėkingumo už darbų iniciatyvą, paramą, pritarimą ar bent vienybės netrukdydama.

Įtampas vienybėje:

Knygos autorius neslepia, kad laimėti vienybė ne visada lengva buvo išlaikyti. Kai pirmąjį vykdymo komiteto nariai (o jų tebuvo tie trys!) susirinko, „vien tik pareigų pa-

Leonardo Šimučio knyga „Amerikos Lietuvių Taryba“

siskirstymas užėmė apie porą valandų. Daugiausia laiko sugaišta renkant pirmininką. Buvo du kandidatai: dr. Grigaitis ir Šimutis. M. Vaidyla laikėsi „diplomatiškai“. Jis atvirai nepasiskyrė nei už vieną nei už kitą“ (32 p.). Arba vėl:

1943 susispyriuta dėl invokacijos kongrese. „Nors tas klausimas svarstytas pusėtinai ilgai, bet nesutarta. Nei dr. Grigaitis nei M. Vaidyla nesutikę kongresą atidaryti malda“ (46 p.). Išsprendė kongresui rengti komiteto pirmininkas P. Dargis, kongresą atidaręs ir pakviesdamas maldą sukalbėti kunigą Joną Švagždį, Alto narį ir pirmą jo išrinkimą. Visi nusilenkė prieš „įvykdytą faktą“. Dar:

Sudarant 1944 Balso valdybą, kilo nesutarimas jau ne dėl maldos, o dėl kunigų: kai kurių grupė nepatogu buvo remti kan. Končių; esą „nepatogu, kad fondo prieškalyje stovės kunigas“ (62 p.).

1962 Amerikos Lietuvių Tarybai suvažiavime nusitarus reformatas, „po ALT suvažiavimo praėjo lygiai trys mėnesiai, tačiau suvažiavimo išrinktoji centro valdyba dar nebuvo pasiskirsčiusi pareigomis“ (299 p.). Esą Grigaitis „laikėsi griežtai — norėjo pasilaikyti savo senąjį sekretoriaus postą“ (300 p.), į kurį buvo kitas kandidatas — E. Bartkus.

Nepaisant tokio protarpiais vidaus trynimosi ir kovos dėl „valdžios“, Amerikos Lietuvių Tarybos vykdomasis komitetas priedavo bendrus sprendimus Lietuvos reikalais.

Ministerio Žadeikio „pozicija — opozicija“:

Su tais sprendimais ne visada sutarė Lietuvos atstovas Washingtono P. Žadeikis. L. Šimutis atsargiom užuominom pasakoja apie kartais keistą P. Žadeikio poziciją. Kai iš Wilkes-Barre susirinkimo buvo paskambinta telefonu min. Žadeikiui apie nūrimą pasitarimą su juo, „P. Žadeikis mielai sutiko pasitarti su federacijos atstovais. Pasitarimas įvyko birželio 29 d. pasiuntinybėje. Jis tęsėsi visą dieną. Iš pirmųjų ministerio pasisakymų apie okupaciją lyg atrodė, kad p. Žadeikis dar nebuvo įsitikinęs, ar reiktų griežtai išeiti prieš Maskvos pastatytą J. Paleckio režimą, bet mes (Rakauskas, Laučka, Šimutis) pasisakėm griežtai stovėsią prieš okupantus ir jų paskirtus pakalikus ir taip pat protestuosi prieš tuos Lietuvos diplomatus, kurie neišdrįs nutraukti ryšių su paleckiniais. Buvo priminta ir tai, jog be reikalo pasiuntinybė kurį laiką tarpi-

ninkavo persiuntinėti Justo Paleckio režimo komunikatus Amerikos lietuvių spaudai.

„Atsisveikinant su ministriu buvo džiugu, kad... prieita prie bendro nusistatymo — kovoti prieš okupaciją, prieš paleckinius ir tai kovai tinkamai susiorganizuoti. Pasitarimo pradžioje min. Žadeikis nebuvo linkęs pritarti organizuoti ir bet kokią politinį sąjungą Lietuvos išlaisvinimo reikalui, o pasitenkinti tik šalpos organizacijos sukūrimu, bet vėliau pasisakė ir už bendrą Amerikos lietuvių tarybos steigimą“ (18 p.).

1940 lapkričio 3 „L. Šimutis ministerio Žadeikio pakvies-

tas į Stevens viešbutį Chicagoje. Ten nuvykęs rado prez. Antaną Smetoną, dr. P. Daužvardį, A. Olį ir, žinoma, susirinkimo iniciatorių P. Žadeikį. Visą dieną svarstytos įvairios Lietuvos išlaisvinimo problemos. Ilgiausiai sustota ties reikalu sudaryti Vyriausiąjį komitetą, kuris vadovautų tautos laisvės kovai. Prieš tokio komiteto sudarymą griežtai pasisakė min. Žadeikis ir prez. Smetona“ (34 p.).

„Palikus tą klausimą nuo šaly, L. Šimutis iškėlė kitą... sudarymą egzistines vyriausybės užsieny. Tokios vyriausybės priešakyje atsistotų pats prez.

A. Smetona. Tokiu atveju, žinoma, tie, kurie įeitį į egzistines Lietuvos vyriausybę, turėtų išskirti gyventi kur kitur, nes JAV tokiom vyriausybe čia veikti neleidžia. A. Smetona šiai minčiai pritarė, bet atrodė nerokai keista, kad min. Žadeikis aiškiai ir griežtai pasisakė prieš“ (35 p.).

„Po pasitarimų A. Smetona pareiškė norą padaryti vizitą dienraščiu „Draugui“. Vaziuojant taxi, o paskui apžiūrint įvairias dienraščio patalpas, A. Smetona pasiskundė, kad ir jam nesuprantama, kodėl p. ministeris nepritaria tokios vyriausybės sudarymui, kaip lygiai nepritaria ir kitiems jo planams“ (35 p.).

(Bus daugiau)

LIETUVOJE MIRĖ DR. LEONAS BISTRAS

Dr. Leonas Bistras

Dr. Leonas Bistras, buvęs Lietuvos ministeris pirmininkas, keliais atvejais ministeris, visų demokratinių seimų atstovas, universiteto profesorius, publicistas, pagaliau, tremtinys į Sibirą, š. m. spalio 18 dieną Kaune mirė, sulaukęs 81 metų be 2 dienų.

Spalio mėnuo kaip ypatingas jo gyvenime: spalio 20 gimė, spalio 18 mirė. Dar vienas spalis jam ypatingas, retai kam kitam nutinkamas. Būtent: 1959 spalio mėn. buvo gauta žinių iš Lietuvos, kad jis miręs. Tada šime laikraštįje spalio 20 dieną buvo parašytas jam nekrologas, kurį čia dabar galima pakartoti:

MIRĖ DR. LEONAS BISTRAS

Iš Lietuvos pranešė, kad Kaune šiom dienom miręs dr. Leonas Bistras (tikslios mirimo datos nepranešė). Tai vienas iš populiariausių Lietuvos politikų, kurio vardas buvo nenutrūkstamai susijęs su nepriklausomos Lietuvos politinio gyvenimo svarbiausiais įvykiais. Tai vienas taip pat iš tų lietuvių veikėjų, kurie buvo bolševikų pirmosios aukos 1940 liepos 12 naktį.

Leonas Bistras nuo 1919, įsijungęs į valstybės darbą, buvo šiose pareigose: spaudos biuro vedėjas, dienraščio „Lietuvos“ vyr. redaktorius; nuo 1922 iki 1926 seimo narys, seimo pirmininkas, švietimo ministeris, krašto apsaugos ministeris, užsienio reikalų ministeris, ministeris pirmininkas.

Po 1926 perversmo, kada valdžioje beliko tik vieni tautininkai, L. Bistras buvo laikomas pagrindiniu krikščionių demokratų lyderiu, pasilikusiu aktyviame politiniame veikime, kiek jis tada buvo galimas, kaip vyr. „Ryto“ dienraščio redaktorius. Kai 1939 gen. Čer-

nias sudarė „bendro darbo vyriausybę“, L. Bistras joje vėl buvo švietimo reikalų ministeris.

Ambicijų politikai vadovauti L. Bistras neturėjo. Bet jo sugebėjimas politinės padėties dramatiškai ramiai ir realistiškai ją vertinti, įtikinamai savo pažiūras išdėstyti ir nebijoti savo pažiūras pareikšti tiesiai, padarė tai, kad Bistras atsidurdavo priekinėse pozicijose ne tik tada, kai jis buvo valdžios pusėje, bet ir tada, kai buvo jai opozicijoje. Politinius pasisakymus ir nepasisekimus priimdavo stoikiškai. Sakydavo: politika tai žaidimas, kuriame šoka vienas per kitą — šiandien tu per mane, rytoj aš per tave.

VENGRIJOS SUKILIMO MINĖJIMAS

Spalio 23 15 metų Vengrijos sukilimo sukaktis buvo paminėta JAV ir kitose kraštuose. New York'e spalio 22 ir 24. Pavergtųjų Europos Tautų (PET) organizacijos gen. komitetas spalio 22 turėjo viešą posėdį Vengrijos sukilimui prisiminti.

Įžangos žodį tarė PET pirmininkas S. Korbonski, kalbėjo Vengrijos komiteto pirm. prel. Bela Varga, pagrindinį pranešimą padarė dr. G. Targonski, Fordhamo universiteto matematikos profesorius ir Pax Romana pirmininkas.

Vengras Imre Kovacs pateikė priimti deklaraciją Vengrijos sukilimo bei dabartinės Vengrijos padėties klausimu. Deklaraciją kreipiamasi į Jungt. Tautas, kad ši į darbų tvarką įrašytų Vengrijos klausimą ir kad J. Tautos siektų Vengrijos gyventojam grąžinti pagrindines žmogaus teises. Tai turėtų būti sąlyga tarantis su Sovietų Sąjunga.

PET Lietuvos delegacijos vadovas, Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. Vaclovas Sidzikauskas, papildydamas Kovacs mintis, savo žodyje priminė Vakarų abejingumą — laisvųjų sąžinės nesukrėtė nei Lietuvos 30,000 partizanų skaudus likimas, nei sovietų įvykdyta invazija Čekoslovakijoje, nei Lenkijos darbininkų kova už laisvę. Vengrijos sukilimas turėtų likti padaršinimo kovai dėl laisvės

L. Bistras buvo geras žurnalistas tarptautinės politikos klausimais ir geras profesorius. Impnavo ne jo užsidesimas ir rūpestingumas svarstomam dalykui, bet jo erudicija, fenomenali atmintis, platus analitinis žvilgsnis, ramus, nuoseklus išdėstymas, tolerancija ir galimai kitokiai minčiai.

L. Bistras gimė Liepojoje 1890. Gimnaziją baigė Liepojoje 1911. Ištėjo į medicinos fakultetą Ženevoje, paskui Tartu. Bet jį paliko ir 1914 stėjo į Kauno kunigų seminariją. Kilus karui kaip medicinas buvo mobilizuotas ir 1914-18 kariuomenėje buvo felčeris. Į Lietuvą grįžo 1918. Bet 1920-21 studijavo dar Friburge, Šveicarijoje, ir gavo daktaro laipsnį už disertaciją apie Solovjovo moralinę filosofiją. 1922 buvo pavarininkų pirmininkas. Taip pat nuo 1922 buvo docentas teologijos-filosofijos fakultete, kur dėstė gamtos filosofiją, logiką ir kitus filosofinius dalykus.

1940 liepos mėn. suimtas ir išvežtas į Sibirą. Gal būtų, jam pasisekė pakelti koncentracijos lagerį dėl to, kad buvo buvęs felčeris ir tas pareigas galėjo lageryje vėl eiti. Leista buvo grįžti į Kauną po Stalino mirties.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Vilniuje išleista knyga apie Anykščius (25,000 egz.). Pateikta Anykščių istorinė bei literatūrinė praeitis ir... neapsieita be „revoliucinių tradicijų“, atseit pasakojimų apie tų apylinkių komunistus. Kitų knygų, Kęstučio Bolevičiaus „Lietuvos gamtos paminklų“ (10,000 egz., 192 psl.), skaitytojai supažindinami su senais parkais, paminkliniais medžiais, geografiniais objektais, retais žvėreliais, paukščiais, laukiniais augalais. (E)

Vilniaus galvos, „Svyturio“ žurnalo žiniomis, rytais slūgja 700 žmonių ir plaua 35 mašinomis. (E)

Vilniaus miesto gyventojai per dieną suvalgo 123.5 tonas duonos ir išgeria 200 tonų pieno (įskaitomi ir pieno produktai). (E)

SPARTA — Rašomos mašinėls (v. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, v. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

ANTANAS J. SVELSKIS — lietuvis advokatas — 88-03 Jamaica Avenue, Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 441-1182, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.).

J. B. SHALINS-BALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Sutelkia garbingas laido tuves. Kopyčios parpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

JOSEPH GARSZA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 680 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni kopyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4336.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. Market 2-5172. Paruosiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

VAITKUS FUNERAL HOME, Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška kopyčia šermainis dykal. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

RIMOS ir JUOZO BRUŽŲ siuntinių įstaiga atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Didelis prekių pasirinkimas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas — 94-08 Jamaica Avenue, Woodhaven, N.Y. 11421. Telef. 441-4712

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Aprauidimas gyvybės, namų, automobilio, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pinigų investicijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuvinių pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radziūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

MONUMENTS HOLLANDER-CYPRESS CORP. — kapinėm paminklų projektotojai ir statytojai. 800 Jamaica Ave. Brooklyn, N.Y. 11208. Priešais Cypress Hills kapines. Tel. AP 2-2332. Užsakymai atliekami visose kapinėse.

S & G MAISTO KRAUTŪVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-04 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom primame užsakymus vestuvėms ir pobuviams. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems—importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maištos, spalvotos, lovosms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai—geriausias rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užleikite ir įsitikinsite!

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

**Lietuviška
KELIONIŲ
AGENTŪRA**

TRAVELER'S VILLAGE

(“VYTIS” INTERNATIONAL TRAVEL)

Romas Kezys, Pres.

2129 Knapp St., Brooklyn, N.Y. 11229 — Tel. 769-3300

- Paskutinės informacijos apie žemiausias kainas
- Kelionės į visus pasaulio kontinentus
- Lietuvių grupinės kelionės atostogų metu

Patarnaujama visuose kelionių reikaluose: LEKTUVAI VIESBUČIAI LAIVAI (Cruises) AUTOBUSAIŠ įdomių vietų lankymas	Specialios nuolaidos: INDIVIDAMS (ekskursiniais bilietais) GRUPĖMS JAUNIMUI SEIMOMS
---	---

Lietuviškam rajone —

LIETUVIŠKA GELIŲ PARDUOTUVĖ

Alice's Florist Shop

107-04 Jamaica Ave. Richmond Hill, N.Y.

— Gelės įvairiom progom —

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454 - 9527; vakare: 835-4149. Čia rasite nuosirdų lietuvišką patarnavimą.

LITAS TRAVEL SERVICE

jums patarnaus nežiūrint kur ir kada keliautumėt. LITAS Travel Service parūpins bilietus, padarys reikiamas rezervacijas, patars kur geriausia atostogauti, kur apsistoti, kuriuo laiku ir iš kurio aerodromo arba uosto patogiausiai išvykti. Patarnavimai yra visiškai veltui. LITAS Travel Service talkina iškvičiant gimines iš Lietuvos, — atostogom ar nuolatiniam apsigyvenimui. RUOSIATES KELIONEN? ... Nepamirškite

LITAS TRAVEL SERVICE

94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421

Tel. 212-847-5522

Brooklyn United Nations Association Brooklyn kole gijos studentų centre buvo madų paroda, apimanti visą pasaulį, iš k. j. d. stovė: Jūta Virkmaa — estė. Batū no atstovė: Mrs. Eleanor Schoenfeld — JT stebėtoja. Alda Talbergs — latvė. Regina Rūta — lietuvaitė, buvusi Kanados Miss Freedom, Harold L. Walker, pirminkė UNA Brooklyn skyriaus ir Helen Kulber — Batūno narė. Nuotr. Charles Binkins

DARBININKAS

BROOKLYN, N. Y. 11221
910 WILLOUGHBY AVE.

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923

THE WORKER

by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.

1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIĄS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August
when published weekly.
Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.

Straipsniai ir korespondencijos redakcijai taisyti savo nuožūra. Nenaudoti atsiliepimų
sągumai ir gražinami autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai
išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Apsieis be manęs? — Ne!

Lietuviai nemėgsta skubintis. Tokis jis pakliuvo ir į anekdotą, kur vaizdingai apibūdina mos tautybės — kaip kas reaguoja į tą patį įvykį.

Anekdotas pasakojama apie traukinio katastrofą. Iš griuvėsių išlindęs, vokiečių žiniojo savo tvarką: dešinėje kišenėje buvo „Postkarte“, joje su visu tikslumu parašė, kur, kada buvo katastrofa; jis likęs sveikas; taigi tegul Luise laukia numatyto laiku parvykstant savo Hanso. Prancūzas mostigavo rankom ir garsiai skelbė protestą prieš valdžios apsišėdimą. Jis dėl traukinių netvarkos kelsias triukšmą parlamente ir versias vyriausybę. Anglas ramiai skaičiavo, kiek jis pelnys, jei traukinio lauzą nupirks ir paskui parduos, kaip iš traukinio katastrofos padaryti propagandą apie kapitalistinės santvarkos supuvimą.

O lietuvis? Buves, anot anekdoto, tenai ir toks. Jį suradė sveika, dar vagone tebesėdinti. Kai jį pakalbino, kad eitu kitiem padėti iš griuvėsių išsikasti, ramiai atsakė: „Tai gal jau apsieis ir be manęs. O aš verčiau už tuos mirusius, už jų dūšes, pūterėlių sukalbėsiu... Apsieis“.

Kai dabar New Yorke bei New Jersey eina Kultūros Židinio statybos vajus, ne vienas iš pakalbintųjų linkęs pasiaiškinti: „Tai gal jau apsieis ir be manęs... O aš verčiau televiziją pavačysiu. Apsieis“.

Ar apsieis? Tebus pakarto tas atsiliepimas vieno, kuris prieš išvadą, kad „neapsieis“. Sakė, pinigą kaliau sunkiai, kaliau, mes šiame krašte pinigais

vienintelė apsauga senatvėje ir ligoje. Rūpestis savim, savo saugumui betgi nedavęs tikro džiaugsmo. Tik kai pradėjus savim ir savo pinigų su kitais dalytis; kai pajutęs, kad jis ne tik sau, bet ir kitiem reikalingas, tada prisiminęs ir jaunystėje išmoktą Vinco Kudirkos įspėjimą: o dirbti, kad neitum į kapą be likusio ženklo, jog žmogumi buvęs...

Zinoma, malonu, kai tave pagarsina, kai tave kiti įvertina ir laiko tave reikalingu žmogum. Nesijauti toks vienišas, kuo dabar taip mada skūstis. Kas savim dalijasi su kitais, tas nėra vienišas. Vienišumas tai pirmoji eilė savimylės, egoisto liga.

Bet didesnis malonumas, kai patis pajauti, jog esi pasidalijęs su kitais ir kad esi padaręs viską, ką galėjai. Nors tavęs nepagirs ir niekas nežinos, bet vadaus jausmas yra didžiausias atpildas. Jo neatstos nei televizijai, nei planavimui, kaip iš traukinio katastrofos padaryti propagandą apie kapitalistinės santvarkos supuvimą.

„Gal kiti gali apsieiti be manęs. Bet aš be kitų — ne!“

Ta išvadą sustiprino pereito sekmadienio evangelijos istorija apie muitininkų viršininką, kuris buvo turtingas. Kai Viešpatis įėjo į jo pastogę, viršininkas pasakė, jog šiandien jis pasiryžęs pusę to, ką turi, atiduoti beturčiam. Tada jis išgirdo ir ivertinimą: esą į jo „namus šiandien atėjo išganymas“.

„Išganymas“ plinta ir šeimoje, jei vaikai matą tėvus gyvenant ne tik sau, bet ir kitiem. Tada dygsta vaikuose nusiteikimai gyventi taip pat ne vien sau, bet ir seniem tėvam ir bendriem reikalam.

„Išganymas“ ateis ir tiems, kurie neužsidarys į šaltą egoistinį kiautą, išgirdę dabar kvietimą atsikubėti į talką Kultūros Židiniui statyti.

Simo Kudirkos asmenyje atsispindi mūsų tautą ištikusi tragedija ir sušvyti viltis, kad Lietuva vėl kelsis nepriklausomam gyvenimui. Tauta, kuri vergiškais metais pajėgia išauginti laisvę mylinčius, kaip Kudirka, vaikus, negali likti pavergta. Kudirkos pareiškimas sovietų teismui — Aš prašau suteikti mano tėvynei Lietuvai nepriklausomybę! — yra testamentas, skatinąs pavergtąjį, išeivį ir tremtinį lietuvių didesnę energiją dirbti ir aukotis tėvynei.

Artėja lapkričio 23-oji. Sueina metai nuo tos dienos, kada Simas Kudirka savo tragišku suoliu į laisvę sudrebino abejingą laisvojo pasaulio sąmonę ir pavergtos Lietuvos vardas nuskambėjo žmonių lūpomis.

JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdyba kviečia lietuvių organizacijas, bendruomeninius vienetus ir visus geros valios tautiečius šią sukaktį paminėti, pasauliui primenant Lietuvos pavergimą ir sovietų kalėjime kenčiantį laisvės troškulį Simą Kudirką.

Simo Kudirkos tragiškojo suoliu metinių proga JAV Lietuvių Bendruomenė imasi šių užsimojimų įgyvendinimo:

1. JAV veikiančios lituanistinės mokyklos, LB švietimo

Is k.: V. Kamantas — JAV LB Tarybos pirmininkas, St. Barzdukas — PLB pirmininkas, V. Volertas — JAV LB pirmininkas.

sarinkus. Rajoniniai kongresai ar visuotiniai kongresai bei manifestacijos Šiauliuose, Kaune parodė, kokia jėga tas jaunimas buvo išaugintas. Lygiagrečiai prof. J. Eretas ėmėsi organizuoti iš aukštosios mokyklos išėjusius į gyvenimą mokytojus bei kitus katalikus profesionalus ir pavertė juos taip pat realia kolektyvine intelektualų jėga. pademonstruoti „Mokslininkų ir mokslo mėgėjų“ suvažiavimais. J. Eretas atnešė praktinių organizacinių metodų ir į kitas sritis — į pasirušimą moksliniam darbui, į pasirušimą mokytojų profesijai, į modernią žurnalistiką.

Plataus masto organizatoriaus talentu J. Eretas dinamini lietuvių ir sistemingai vykdė tai, ką sistemingai mokė St. Salkauskis; ką buvo skelbęs K. Pakštas sporadiškai švystelėjusiū šūkiu: „Pasukime Lietuvos kultūrinio gyvenimo laikrodį šimtą metų pirmyn“.

Adomo Jakšto-Dambrausko žodžiu sakant, suminėtieji asmenys yra „negestantieji žiburiai“ tos generacijos, kuri atėjo į nepriklausomos Lietuvos pradžią ir ėmėsi ugdyti nepriklausomos Lietuvos naują generaciją.

VIENTELIS IS PENKETO
St. Salkauskis, Pr. Dovydaitis, K. Pakštas, Pr. Kuraitis šviečia dabarčiai tik prą mono-

Lapkričio mėnuo skiriamas Lietuvos ir Simo Kudirkos tragedijai priminti

rybai skatinant, stengsis lapkričio mėnesį skirti pavergtos Lietuvos ir Simo Kudirkos tragiškai būklei parodyti. Rašiniai, pamaldos, pokalbiai, laiškai JAV prezidentui, prašymai pastangų Kudirkai išlaisvinti, tebūna lapkričio mėnesio mokyklinių programų dalimi.

2. Lapkričio 27 Washingtono ir New Yorke LB pastangomis organizuojami JAUNI-

MO ŽYGLIAI UŽ SIMĄ. Jaunimas kviečiamas tą dieną iš artimesnių vietovių atvykti į artimiausią minimą miestą ir kultūringa demonstracija bandyti atkreipti laisvojo pasaulio dėmesį į šį reikalą.

3. JAV LB informacijos komisija, apylinkių valdybos ir jų žinioje veikiančios LB Lietuvos reikalų komisijos stengsis tinkamai pristatyti Kudirkos metinių reikalą

jos įkalinimą ir pavergtos Lietuvos padėtį amerikiečių spaudoje.

4. Vykdamas ankstyvesnį LB susitarimą su Seamen's Educational Federation, lapkričio mėnesį per 14 amerikiečių radijo stočių rytinio Atlanto pakraštį, je keli kartus per dieną bus skelbiami atsišaukimai lietuvių kalba į sovietų laivų igulas.

Kudirkos metinių reikalą

JAV LB centro valdyba buvo susisiekus su Concerned Citizens for Simas komiteto Bostone. Centro valdyba remia ALT susitarimą su LVS Ramovė lietuvių visuomenei skirtą Kudirkos metinių minėjimą jungti su Lietuvos kariuomenės sukaktimi. Ji taip pat mano, kad bet kokie išsišokimai prieš JAV įstaigas ar jos pareigūnus nepasitarnaus lietuviškam reikalui.

JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyba

IS JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VEIKLOS

JAV LB tarybos prezidento posėdžiuiose su LB centro valdybos pirmininku Vytautu Volertu spalio 16 — 17 Chicagoje buvo aptarti įvairūs LB darbai ir reikalai. Tai LB apylinkių veiklos pagyvinimas, jų lankymas, talka švietimo tarybai ir lituanistinėm mokyklom, parama jaunimo organizacijom, Pasaulio Lietuvių Archyvo globa, CV aplinkraščių apylinkėms, talka Lietuvių Fondui, palankūs ir nepalankūs spaudos komentarai apie LB, Kultūros fondo veikla ir ateitis, IV-sios Tautinių šokių šventės rengimas, II-jo Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso darbai, iš LB tarybos narių gautos nuomonės ir pageidavimai, JAV LB įstatų keitimo eiga, tarybos kitos sesijos darbotvarkė, LB tarybos komisijų darbai. JAV LB dvišimtmetis, Chicago apygardos valdybos pareiškimai centro valdybai, LB ir ALTos santykiai, spaudos darbuotojų suvažiavimo atgarsiai, lietuvių rašytojų minėjimas Detroito, teatro festivalis Chicagoje, numatyti rengti kultūrinis seminaras, „Ethnic Heritage“ įstatymo pravedimas, amerikiečių spaudos informacija, Simo Kudirkos bylos reikalai, solidarumo inasų rinkimas, LB lėšų telkimas, ateinančių metų darbų vykdymas, tarybos bendrališki ir kiti klausimai. Posėdžiuiose dalyvavo JAV LB tarybos pirm. Vytautas Kamantas, sekr. Vaclovas Kleiza, vicepirmininkai dr. Edmundas Lenkauskas ir dr. Antanas Razma, JAV LB CV pirm. Vytautas Volertas ir PLB valdybos pirm. Stasys Barzdukas.

Kazys Julnėlis, JAV LB Melrose Parko apylinkės pirmininkas, JAV LB centro valdybai pristatė šios sudėties apylinkės Lietuvos reikalų komisiją: Kazys Tautkus, Rasa Jukneitytė, Victor Lyons, Otto Mejeris ir Petras Tautkus. Komisijos pirmininku išrinktas Kazys Tautkus.

Charles Daubaras, akordeono virtuosas, groja spalio 10 surengtame JAV LB 20 metų sukakties minėjime Richmond Hill aukštesniojoje mokykloje. Nuotr. R. Kisieliū

formavo.

Siais sumetimais čia dabar žvelgiama į prof. J. Eretą tarybą Lietuvai, kuri nėra tik jo išlie moksliniai veikalai.

Yra dar vienas motyvas „nelaukti“. Tai noras parodyti, kad esame jau tokio laipsnio organiška visuomenė, kuri yra jauti savo narių likimui — dar-

— Vytautas Volertas JAV LB et. valdybos pirmininkas, lankydamasis Chicagoje, spalio 16 aptarė Pasaulio Lietuvių Archyvo reikalus. JAV LB dabar bus atsakinga už PLA globą ir telks reikalingas lėšas jo išlaikymui. PLA globos reikalais rūpintis JAV LB Kultūros fondo pirm. Anatolijus Kairys. Pasaulio Lietuvių Archyvas yra Chicagoje tėvų jėgų patalpose ir jo direktorius yra istorikas Vincetas Liulevičius.

JAV LB švietimo taryba, vadovaujama mokytojo Jono Kavaliūno, per kelis metus yra paruošusi ir išleidusi virš 30 leidinių lituanistinėm mokyklom. Dabar ruošiami vėl nauji vadovėliai. Jų paruošimas, redagavimas, tikrinimas, spaudai paruošimas, spausdinimas ir administravimas pareikalauja labai daug kantrybės ir laiko iš lituanistinį švietimą darbą dirbančių žmonių. Lietuviškoji visuomenė kartais iš jų labai daug reikalauja, bet gal per mažai moraliai ir materialiai paremia. J. Kavaliūnas yra taip pat ir JAV LB tarybos narys, kuris tarybos sesijose visada lituanistinį švietimo rūpesčius kalba, dirba ir ieško daugiau talkininkų.

JAV LB tarybos ekonominę finansinių reikalų komisiją yra paprašyta išstudijuoti bei apsvarstyti LB solidarumo įna-

šo reikalus: jo pavadinimą, jo dydį, paskirstymą tarp apylinkės ir centro valdybos, išrinkimą ir kt. Komisija savo išvadas ir rekomendacijas turės pateikti JAV LB tarybai galutiniam sprendimui iki šių metų pabaigos. Šiai komisijai pirmininkauja JAV LB Kultūros (Clevelande), nariais yra prel. Jonas Balkūnas, kun. V. Dabušis, G. Nutautaitė, A. Skudžinskas ir JAV LB CV finansų tvarkytojas Petras Mitalas.

Veikiančios JAV LB apylinkės ir jų valdybos turi daug įvairių darbų. Jos vykdo LB CV pavedimus ir apylinkių susirinkimų nutarimus, rūpinasi apylinkės lietuvių tautiniais, švietimo, kultūros, socialiniais ir kitais reikalais, organizuoja tam įvairias įstaigas (pvz. mokyklas), moraliai ir materialiai remia lietuvių nelaimės atvejais, renka tautinio solidarumo įnašus, tvarko apylinkės lietuvių kartoteką, atstovauja lietuviams amerikiečių ir kitataučių įstaigose bei organizacijose, dalyvauja Lietuvos laisvinimo akcijose, remia spaudą, radiją, rūpinasi tinkama informacija apie lietuvių amerikiečių spaudoje. Tai tik dalis apylinkės priklausantių darbų. Veiklės apylinkės atlieka jų žymiai daugiau.

Santa Monicos — Vakarų Los Angeles LB apylinkės sekretorius dr. Antanas Milaknis pranešė JAV LB centro valdybai apylinkės valdybos sudarytą LB Lietuvos reikalų komisijos sąstatą: Vita Kevalaitė, Juozas Kojelis, Linas Kojelis, Napoleonas Nyergeris (amerikietis, vedęs lietuvaite) ir Algis Trasikis. Daugelis sąstato pavardžių pažįstamos iš Rezoliucijų komiteto veiklos. Vietos apylinkės valdybai pirmininkauja Balys Grauzinis, kurio straipsniai bei laišukai dažnai talpinami vietos amerikiečių spaudoje.

LB Philadelphijos apylinkė rūpinasi Vinco Krėvės vardo lituanistine mokykla ir Bendruomenės Balso radio programa, rengia koncertus, Vasario 16 minėjimus ir telkia lietuvių bendriam darbui. Apylinkės valdyboje dirba pirmininkas Algis Danta, Vytautas Sušinskas, Vytautas Radikas, Bronius Satkūnas, Henrikas Misliauskas, Marytė Čikotaitė-Baer, ir jauni studentai Danutė Vaskelytė ir Vytautas Maciūnas.

Antanas Mažeika yra vienas iš trijų JAV LB tarybos narių, gyvenančių Los Angeles mieste. Kaip LB tarybos narys jis dalyvauja LB susirinkimuose, vietinių valdybų posėdžiuose, pateikia pranešimus, palaiko ryšį su JAV LB centro valdyba ir tarybos prezidentu. A. Mažeika yra Vilties draugijos vicepirmininkas, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Los Angeles skyriaus valdybos narys, skautininkų ramovės narys. JAV LB taryboje jis priklauso politinių — informacinių reikalų komisijai.

JUOZAS
ERETAS

TARNYBOJE LIETUVAI

(3) Tas tylos, kuklios veiklos prof. Pranas Kuraitis ėjo tokias pat administracines pareigas Teologijos-filosofijos fakultete, kaip V. Krėvė Mickevičius Humanitarinių mokslų fakultete.

Bet Lietuvos žmonės buvo daugumas žemdirbiams, ūkininkams būdingos dvasios: individualistai, savo egzistencija jaučiantis nepriklausomi nuo kitų, su nepasitikėjimu sutinka naujas idėjas, nerangūs jas prisiminti ir vykdyti. Neuzteko tad Salkauskio idėjų. Neuzteko Pakšto žaibiškų šūkių. Reikėjo nuolatinio, pastovaus veikimo, kad lietuvių visuomenė iš pasyvumo, individualizmo ir lėto tempo pavirstų sąmoninga organizuota, efektyvia, imponuojančia kolektyvine jėga. Jos or-

ganizuotojo vaidmenį atliko jauniausias iš visų minėtų generacijos veikėjas Teologijos-filosofijos fakultete, dešimčia metų jaunesnis už Salkauskį — prof. Juozas Eretas (g. 1896).

Salkauskis ir Eretas jautė vienas kitame sau pasipildymą: Salkauskis pratarėdavo Eretui: „Jūs esate mano Vakarai, o tas atsitedavo žodžiais: Jūs esate mano Rytai, tie Rytai, kuriem atstovavo filosofas Solovjovas. Salkauskis jautė, kad su Eretu atėjo į Lietuvą Vakarų organizuoto, sistemingo galvavimo ir veikimo metodai, technika.

Prof. J. Eretas veikla Lietuvoje reiškėsi labai plačiai — nuo angelaičių, sportininkų, blaivininkų... iki akademikų. Labiausiai jo pastangos buvo nukreiptos į jaunimą — pava-

Liet. Bendruomenės kultūriniai rūpesčiai

Ką nuveikti muzikos ir literatūros srityje

(2) Ryšium su JAV LB 20 metų sukaktimi spalio 9 buvo suorganizuotas seminaras Kultūros Zidinyje Brooklyne. Seminaro tikslas buvo išryškinti kultūrinius rūpesčius, kurie pasiūkta LB ateiti. Kalbėjo Paulius Jurkus.

Praeitame numeryje buvo prisiminta, kodėl LB turi organizuoti kultūrinį gyvenimą. Suota prie muzikos. Išryškinta, kad Bendruomenė remtų choras, oktetus, kvartetus ir kitokius muzikinius vienetus. Skatinama apylinkėse surengti bent vieną koncertą per metus. Centro valdybai siūloma organizuoti platesniu mastu muzikinį gyvenimą. Siūloma kasmet skirti 1000 dol. premiją už muzikinę kūrybą.

ATSIŪSTA PAMINETI

Juozas Žilevičius — LIETUVIS VARGONININKAS ISEIVIJOJE. Išleido Vargonininkų Muzikų Sąjunga, viso yra 50 iliustracijų, 304 puslapiai. Viršelį piešė Paulius Jurkus. Kaina nepažymėta.

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJA, redagavo dr. Antanas Kučas. Išleido Juozas Kapocius 1971 m., 639 psl., įrišta į kietus viršelius. Kaina nepažymėta.

Juozas Tininis — NUSKANDINTAS ŽIEDAS, novelės. Išleido Nidos knygų klubas 1970 metais. Viršelį E. Matuko, 200 puslapių, kaina 3 dol.

Birutė Kemežaitė — SUDIEV! AS ISEINU. Romanas. Išleido Laisvosios Lietuvos knygų leidykla Chicagoje, viršelį piešė A. Rukštelė. Kaina 4.50 dol.

Marija Jurgita Daulaitė — VIENA SAULĖ SANGAUJY. Eilėraščiai. Knyga iliustruota dail. Zita Sodeikienė, išleido Akademijos Skautijos Leidykla Gai-va, 94 psl., įrišta į kietus viršelius, kaina nepažymėta.

Lithuanian Scouting, knygelė apie Lietuvos skautus, gausiai iliustruota, 40 puslapių, viršelį keturių spalvų. Išleido Lithuanian Scouts Association Inc. Jamboree Fondas.

Condemned for Teaching Religion in Church. — Kun. A. Seškevičiaus kalba sovietiniame teisme ir jo nuteisimas. Į anglų kalbą išvertė kun. Francis A. Ruggles-Raugalas, dabartinis Apreiškimo parapijos klebonas, 12 puslapių.

Antanas Giedrius — AISVYDO PASAKOS. Iliustracijos ir viršelis Onos Baužienės, išleido Lietuviškos Knygos Klubas Chicagoje, 140 psl., kaina 3 dol.

Dabar einame toliau ir susipažįstame su kitais uždaviniais.

Čia nenagrinėsime, kaip ir kokių būdu tą 1000 dol. premiją už muzikinę kūrybą paskirti. Pradžioje atrodo net baugu, kai šį klausimą palieji. Nežinau, nei iš kokio kampo pradėti. Bet — reikia nesibijoti sunkumų. Reikia padaryti visa ir premiją suorganizuoti. Šią nuoskaudą labiausiai jaučia kompozitoriai — lietuviškos muzikos ir dainos kūrėjai.

Užsako naujų dainų

Prisiminkime pirmuosius metus, kai buvo paskelbta Lietuvos nepriklausomybė. Kiek tada buvo sukurta naujų dainų, kurios išreiškė visų bendrus rūpesčius, siekimus. Dainų buvo visokių, pradedant kariškėmis ir baigiant — jaunimo, romansinėmis dainomis. Tokios dainos nuteikė žmones, stiprino jų dvasią, jaunimą skatino dirbti, aukotis savo tautai.

Bet — tos dainos neatsirado taip sau. Jas organizavo, užsąkė sukurti poetam žodžius, muzikam — melodijas.

Tokių dainų pasigendama ir dabar; dainų, kurios kalbėtų apie mus, išblėkusių iš tėvynės; dainų, kurios pasakotų apie tėvynės vargus. Norime dainos ir apie Simą Kudirką. Gal net

muzikinės baladės, kurią dainuotų jaunimas, palydėdamas gitara.

Tokios dainos greitai plisų ir visus sujungtų į vieną — dainuojančią ir kovojančią bendruomenę. Kasmet vyksta jaunimo vasaros stovyklos. Ten labai gera dirva tokias naujas dainas išmėginti ir paskleisti.

Instrumentinė muzika

Zenkime toliau ir muzikinės kūrybos organizavimą. Šalia dainų suorganizuokime instrumentinę muziką. Tai gali būti nedideli, nesunkiai atliekami piano, smuikų ir kitokių instrumentų kūriniai. Užsakykite juos didesniųjų švenčių, sukačių proga. Sudarykite sąlygas, kad tie nauji kūriniai ir būtų atlikti tokių didelių įskilmių proga.

Toj pačioj linijoj stovi ir opera. Turime pajėgių ir išradinčių kompozitorių, ar nebūtų galima juos angažuoti ir nuteikti lietuviškos operos kūrybai.

Knygos apie muziką

Organizuotina ir literatūra apie muzikinę veiklą. Tai būtų istorinės studijos apie veiklą tremties stovyklose, Amerikoje ir kituose kraštuose. Organizuotina dabar, nes vėliau bus žymiai sunkiau — visa prieinama medžiaga išsibarsčius, žmonės išretės.

DARBAI LITERATŪROS SRITYJE

Literatūrinės kūrybos sritis bus bene gyviausia. Rašytojai rašo, leidžiamos knygos, skiriamos premijos. Parodoma daug privačių iniciatyvų tai kūrybai ugdyti. Bet ir čia laukiama Lietuvių Bendruomenės paramos.

Knygnešių vaidmenyje

1. Tokios jau mūsų sąlygos, kad sunku įsigyti lietuvišką knygą. Vieni jos ieško ir sunkiai suranda. Kiti — jos neieško, bet jei pasiūliai, nesikrato. Čia ir reikia knygnešių, kad knygą praneštų ir pasiūlytų.

Yra vietų, kur privati iniciatyva suorganizavo knygų platimą. Ten dažniausiai po pamaldų parapijos salėj jie išdėsto savo knygas, ir žmonės gali pasirinkti.

Kur nėra tokių platintojų, Bendruomenės apylinkė tegu tokį suranda ir paskatina platinti. Tegū ji įsileidžia į didesnį pabūdzio parengimus, kad ten galėtų knyga pasklisti.

2. Vis labiau ir mažą įeina knygų pristatymas. Jis organizuotinas ir apylinkėse. Yra žmonių, kurie nutaukia apie tokių dalykų ir gali pakalbėti, išnagrinėti knygą. Kviesti juos, pasiūlyti knygą, kad jis pasklistų iš knygų.

Kartais gali atrodyti, kad vienos knygos pristatymui lyg maža. Tada reikia pristatyti bent kelias, jas sugrupuojant tokiu nors būdu. Čia ir bus įtraukta daugiau žmonių, susilauks daugiau dėmesio. Per tokius pristatymus ir knyga labiau plinta.

3. Surengti literatūros vakarą savo apylinkėj. Tai nėra sunku. Visada surasi rašytojų, kurie gyvena ne per toliausia. Prie jų reikia prijungti ir jaunų jėgų, vietos deklamatorių, gerų skaitytojų. Tokie vakarai ir supažindins su autoriais — rašytojais, bus proga ir jaunimui pasireikšti, bus proga ir knygai plačiau pasklisti.

(Bus daugiau)

Publika LB New Yorko apygardos surengtame seminare spalio 9 Kultūros Zidinyje. Pirmoje eilėje iš k.: prof. J. Brazaitis, dr. H. Brazaitis, E. Čekienė, dr. Br. Radzivilas. Nuotr. R. Kisieliūsis

ANTRASIS TEATRO FESTIVALIS CHICAGOJE

BRONIUS NAINYS

Ji sudarė branduolį ir Jaunimo teatrui, kuris jau turėjo eilę pastatymų ne tik pačioj Chicagoje, bet ir kitose vietovėse.

Teatro veiklai pagyvinti ir "mirusiems" atgaivinti Kultūros Fondo pirmininkas sumanė ruošti teatro festivalius.

Pirmas toks festivalis įvyko Chicagoje prieš trejus metus, Padėkos dienos savaitgalio metu. Festivalis pasisekė. Dalyvavo net šeši atskiri vienetai. Du iš Chicago ir po vieną iš Hamiltono, Detroito, Clevelando ir Los Angeles. Visuomenė parodė didelį susidomėjimą: užteko žiūrovų penkių dienų laikotarpyje įvykusiems šiem spektakliams. Nors išlaidos buvo gana didelės, nes iš kitų vietovių atvykusiems reikėjo padengti kelionės išlaidas, bet finansinių sunkumų nebuvo. Liko dar šiek tiek ir pelno.

Tokio pasisekimo paskatinta, vadovybė nutarė teatro festi-

valių organizavimą tęsti ir juos ruošti kas treji metai.

Antrasis JAV ir Kanados lietuvių teatro festivalis įvyks š. m. lapkričio 25-28, irgi Padėkos dienos savaitgalio metu, Chicagoje, Jaunimo centre. Kultūros Fondo pirmininkas rašytojas Anatolijus Kairys, gavęs JAV LB centro valdybos pritarimą, sudarė komitetą ir pradėjo paruošiamuosius darbus.

Antrajame teatro festivaly dalyvaus trys teatrai: Hamiltono Aukuras, Los Angeles Dramos sambūris ir Chicago JAV LB Jaunimo teatras. Gaila, kad nebesuspejo festivaliui pasiruošti Detroito Dramos mėgėjų sambūris ir Clevelando Vaidila.

Hamiltono Aukuras suvaidins Jurgio Jankaus trijų veiksmų dramą Audronė. Veikalą režisuoja Aukuro vadovė, patyrusi režisiorė Elena Daugavietytė-Kudabienė. Pats veiklas dar tik rankraštyje ir dar niekur nebuvo statytas. Su šiuo pastatymu teatro mėgėjai sulauks tikrai įdomaus spektaklio. Spektaklis įvyks lapkričio 27, šeštadienį, 7 val. 30 min. vakaro.

Los Angeles Dramos sambūris atsivės Algirdo Landsbergio trijų veiksmų melotragikomediją Paskutinis piknikas. Losangeliečiai yra pajėgus vienetas, turi gerus aktorius (pernai sambūris kartu su Clevelando Vaidila dalijosi pirmą vietą), todėl vėl reikia laukti tvirtų jo pasirodymo. Paskutinio pikniko spektaklis įvyks lapkričio 28, sekmadienį, 2 val. po pietų. Režisiorė — Mackialienė.

Nekantriai tenka laukti Chicago JAV LB Jaunimo teatro pasirodymo su Kosto Ostrausko trijų veiksmų divertismentu Metai. Tai yra naujas, ką tik iš spaudos išėjęs Ostrausko kūrinys. Autorius mum gerai pažįstamas, ir ankstyvesni jo kūriniai buvo žiūrovų šiltai sutikti. Bet labiausiai mus džiugina faktas, kad šį veikalą režisuoja jau LB dramos studijos auklėtinė ir Jaunimo teatro aktorė Marytė Smilgaitė. Tai bus jos debiutas ir pirmas pastatymas išimtinai jaunimo jėgomis. Už tai jaunimą reikia sveikinti. Sveikinti reikia ir LB Kultūros Fondą už jaunimo išvedimą į rampos šviesą. Ketveri metai kieto darbo jau duoda gražius rezultatus. Jaunimo teatro spektakliai įvyks lapkričio 25 ir 26, ketvirtadienį ir penktadienį, 7 val. 30 min. vakaro.

Teatro festivalis bus neeilinis kultūrinis įvykis. Tokių dažnai nebūna. Organizatoriam ir dalyviams reikia palinkėti sėkmės, o Chicago visuomenei priminti, kad ji šias gražias kultūrinės pastangas paremti ir į spektaklius gausiai atsilankyti.

Antrajam teatro festivaliui rengti komitetas. Iš k., sėdi: J. Šlajus, M. Remienė, S. Petersonienė, Pr. Beinoras; stovi: Br. Nainys, J. Bobinienė, A. Kairys — pirm., M. Grebliūnaitė. Nuotr. P. Maletos

Okupuotoje Lietuvoje mirė V. Gustainis ir J. Švedas

Valentinas Gustainis, žurnalistas, politikas, mirė spalio 11 Griškabūdyje. Gimęs 1896 Sakių apskr., Gustainis buvo "Lietuvos Aido" vyr. redaktorius 1927-32, 1938 buvo "L. Aido" atstovas Varšuvoje, 1939-40 "Elto" direktorius Kaune. Parašė šias knygas: "Lenkai ir Lenkija" (1937), "Prancūzija", "Lithuania, the First Twenty Years" (1939). V. Gustainis 1941 buvo išvežtas į Sibirą, vėliau grįžo ir apsigyveno Griškabūdyje, kur gyveno iš knygų vertimo.

Liepos 15 buvo sulaukęs 75 m. amžiaus. Mirė širdies smūgiu. Palaidotas spalio 14 Griškabūdyje, Sakių apskr.

Jonas Švedas, muzikas, chorų organizatorius, mirė spalio 15 Vilniuje. Velionis, .. gimęs

1908 spalio 9 Liepojoj, dar Klaipėdos konservatorijoje besimokydamas, buvo St. Simkaus ir J. Zilevičiaus mokiniu. Organizavo choras ir jiems vadovavo Klaipėdos krašte, rinko liaudies dainų melodijas, dėstė Klaipėdos konservatorijoje. Vėliau grojo Kauno Valst. Teatro ir radiofono orkestruose. Rašė dainas choram.

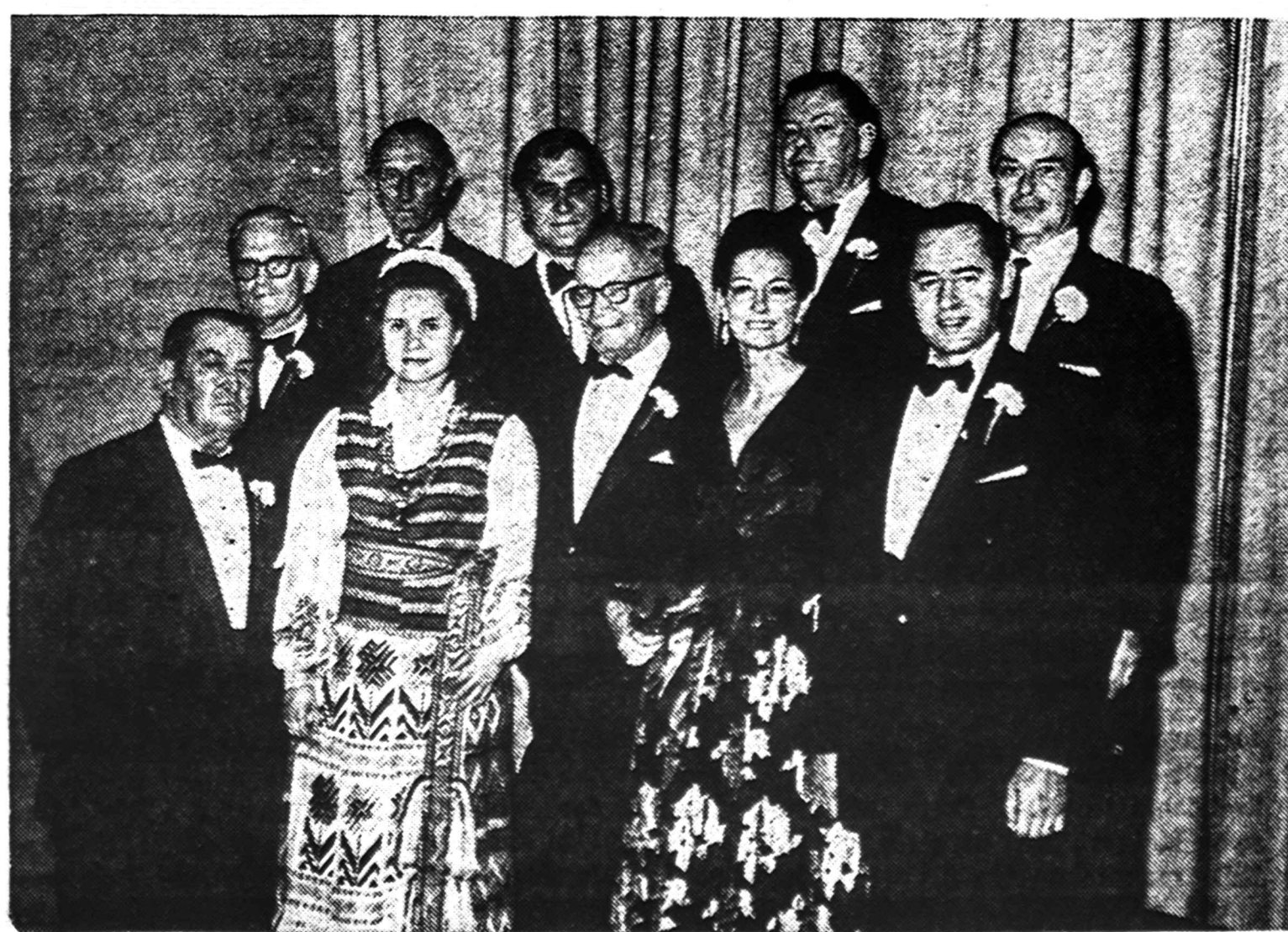
Nuo 1940 Švedas Vilniuje priėmė filharmonijos suorganizavimą Lietuvos valstybinį liaudies dainų ir šokių ansamblį. Ansamblio koncertai vyko ne tik Lietuvoje, bet ir įvairiuose Sovietų Sąjungos miestuose bei kituose kraštuose, net ir Vakarose (Prancūzija). Ansamblio sovietinių laikmečių buvo pavadintas "Lietuva".

Velionis dideli nuopelnai liaudies muzikos srity — jis

ne tik svarbaus ansamblio steigėjas, bet yra harmonizavęs pats parašęs apie 200 dainų mišriam, vyrų ir moterų choram, be to, konservatorijoje 1945 įsteigė liaudies muzikos instrumentų katedrą. Velionis jai ilgus metus vadovavo. 1966 jam buvo suteiktas profesoriaus vardas.

Palaidotas spalio 18 Antakalnio kapinėse. Kapinėse sugrota Švedo harmonizuota daina "Tykiai tykiai Nemunėlis teka" (Elta)

Vilniuje kelias savaites garsiojo lietuviškas cirkas "Vilnius". Gerai pasirodęs meškų dresiruotojas B. Zabukas ir paršelių dresiruotoja V. Variakojienė. Cirkas Vilniuje turėjo 46 vaidinimus ir juos žiūrėjo 63,000 žmonių. (E)

Mažosios Dainų šventės organizatoriai, programos dalyviai. Iš k.: V. Mamaitis — dirigentas, V. Galbuogytė — vedusi programą, prof. A. Aleksis — dirigentas, solistė I. Stankūnaitė, M. Cibas — dirigentas; antroje eilėje L. Kaulinis — dirigentas, J. Stankūnas, palydėjęs pianu, solistas V. Verikaitis, A. Kačanauskas — dirigentas, P. Jurkus, pristatęs knygą apie vargonininkų veiklą. Mažoji dainų šventė buvo spalio 24 Elizabethe. Nuotr. R. Kisieliūsis

Po Chicagos dangum

Už Dievo grąžinimą i mokyklas!

Sv. Vardo D-jos pamaldos ir susirinkimas buvo spalio 10 Svč. Marijos Gimimo parapijoje Marquette Parke. Dalyvavo apie šimtą narių. Prie draugijos priklauso virš 200.

Bažnyčioje buvo priimta bendra komunikacija. Sugiedotos lietuviškos giesmės, vargonais grojant Kazei Brazdžionytei.

Salėj susirinkimą atidarė pirmin. Kaminskas. Maldą sukalbėjo kun. K. Kuzminskas. Vėliau atsilankė klebonas kun. A. Zakarauskas ir kun. J. Kuzinskas, kurie tarė keletą žodžių svarbiais draugijos ir parapijos reikalais.

Iš pranešimų paaiškėjo, kad draugija neteko 12 narių, 7 įstojo nauji, o šiame susirinkime buvo priimti Adams ir Leonas Venckus.

Draugijos kasininkas Petuška perskaitė pranešimą apie kasos stovį. 2700 dol. paaukota parapijos mokyklai.

9 delegatai dalyvavo Sv. Vardo D-jos seime, apie kurį ilgėnį pranešimą padarė pirm. Kaminskas. Lapkričio 14, sekmadienį, parapijos salėj įvyks moterų pagerbimo vakaras su linksma programa.

Pasveikintas žurnalistas St. Pieža, seime išrinktas 4 distrik-

to vicepirmininku. Paskaityta velionies A. Philips šeimos padėka. Priminta, kad nariai gausiau dalyvautų pamaldose ir jose giedotų.

Klebonas kun. A. Zakarauskas pažadėjo įrašyti į parapijos biuletinį dr. Simonačio pasiūlytą šūkį: Lietuviai vyrai, visi priklausykite Sv. Vardo Draugijai! Jei 8 val. mišios yra kai kam per ankstyvos, tai klebonas pažadėjo jas perkelti į 9 val., bet dar turės tuo reikalu pasitarti.

Padėkota kun. J. Kuzinskui ir kitiem pikniko darbininkam. Piknikas davė gražaus pelno. Nariai prašomi nešioti nario juosteles.

Einant prie susirinkimo pabaigos, vienas narys iškėlė mintį, kad visi katalikai ir vadaidau kovotume už Dievo grąžinimą į mokyklas. Turim rašyti laiškus senatoriam ir kongresmanam. Jei komunistai savo Angelos išvadavimu stropiai rūpinasi, kodėl visi katalikai Amerikoje negali sustoti ir už savo tikėjimą? Susirinkimas minčiai pritarė. Valdyba tuo reikalu imsis žygių.

Sukaktyvininkės

Juzei Augustaitytei-Vaičiūnienei, poetei, pedagogei ir visuomeninkei, suėjo 75 metai amžiaus. Ji tebėra kūrybinga.

Neseniai išleido eilėraščių rinkinį, vardu Rūpestis. Lapkričio 14, sekmadienį, 3 val. Draugo patalpoje įvyks šios knygos pristatymas, ruošiamas skaucių serijos. Linkim poetei dar ilgų metų ir sveikatos, o poezijos kely — našaus darbo!

Kita mūsų lietuvių, dr. Ona Labanauskaitė, ilgus metus dirbusi Draugo redakcijoje, dabar gyvenanti New Yorke, švenčia savo 70 metų sukaktį. Mes, kartu su ja buvę Draugo darbininkai, linkim jai našaus spaudos darbo ir sveikatos!

Balzeko muziejus

Prieš penkerius metus įsikūręs Balzeco lietuvių kultūros muziejus yra sutelkęs daug svarbių eksponatų. Į lietuvių gyvenimą jis įneša kai kurių naujovių. Neseniai jame buvo įsteigta ir karinis skyrius.

Lapkričio 14, sekmadienį, 4 val. popiet muziejaus patalpose specialia programa bus minimi žuvusieji Lietuvos nepriklausomybės kovose.

Nuo lapkričio 12 penktadienį vakarais (7:30-9 val.) čia veiks kalėdinių papuošalų kursai. Jų vedėja — žinoma šios srities specialistė Helen Pius. Jos bei kitų dėka lietuvių egulutė pramonės muziejui kasmet būna išpuošta įvairiais, sudėtingais ornamentais.

Balzeko muziejaus adresas: 4012 Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Tel. 847-2441.

Lietuvos vyčiai

Čia veikia kelios Lietuvos vyčių kuopos. Yra vyčių choras, vedamas muziko Fausto Strolis. O paskutiniaisiais metais labai gyvai reiškiasi jaunųjų vyčių tautinių šokių ansamblis, kuriam valovauja Pr. Zapolis, H. Pius ir Matul.

Per vieną savaitę šokėjai atliko net tris programas amerikiečiams. Jie buvo labai šiltai sutikti ir pavaišinti.

Jaunųjų vyčių šokėjų ansamblis didėja. Netrukus galimas jo išplėtimas įvairiais skyriais.

Pagarba jaunimui, kuris, čia gimęs ir augęs, nors ir mažai lietuviškai kalbėdamas, mielai "kimba" prie tautinių šokių, dainos, muzikos. Linkime jam sėkmės!

Pasižymėję lietuviai

Jau kelintus metus sporto pasauly plačiai minimas Dick Butkus, žymus futbolo žaidėjas. Vasarą jis buvo susižeidęs koją. Turėjo operaciją, bet jau parveiko ir vėl dalyvauja sporte.

Chicago Tribune plačiai aprašė jo gyvenimą.

Kitas lietuvis, Pranas Jurjonas, pasižymėjo pašto tarnyboje. Gavė "Outstanding Handicapped Postal Employee Award for 1971" tiesiog iš Amerikos pašto viršininko W. Blount.

Parama ir pagalba

Illinois senatas priėmė gubernatoriaus pakeitimus, liečiančius privačių mokyklų šelpimą. Paskirta 20.5 milijonų dol., kurie bus sunaudoti moksleivių knygom, sveikatos priežiūrai, psichologijos patarėjams, skaitymo pataisų kursams. Katalikų mokyklom užsidarant, šiemet virš 10,000 jų mokinių jau pateko į valdiškas mokyklas. Valdžia susirūpino, kad po kiek laiko jos visos neužsidarytų. Mūsų seselių kazimieriečių Marijos aukštesnioji mokykla šiemet jau baigė išmokėti skolas už namus, o kitais metais šiuose namuose švęs savo veiklos 20 metų sukaktį.

Chicagoje yra susidariusi organizacija, padedanti nelaimėm patekusioms mergaitėms bei motinoms, kuriom reikalinga mediciniška globa ar finansai. Organizacijos adresas: 11055 So. St. Louis Ave., Chicago, Ill. 60655. Tel. 233-0305. Lietuviai, jei jaučiat kur kokią nelaimę, ateikit į pagalbą, nors suteiktumėte nelaimėms palietusiems šį adresą. Tokiais atvejais nesvarbu įsitikinimai ar tautybės.

Prieš pradėdant pamokas Maironio lietuvininkų mokykloje Brooklyne. Dešinėje stovi mokytoja E. Ruzgienė. Nuotr. G. Penko

LIET. STUDENTŲ SGA KVIEČIA STUDENTUS Į DARBĄ

Lietuvių Studentų Sąjungos centro valdyba išsiuntinėjo spaudai laišką, kuriame rašo apie studentų veiklą. Pirmiausia valdyba džiaugiasi, kad lietuvių studentai taip spontaniškai ir aktyviai pasireiškė, rengiant protesto demonstracijas prieš Simo Kudirkos išdavimą.

Tai parodė, kad studentai moka greitai ir efektyviai veikti. Tai parodo, kad studentai visa širdimi prisideda prie tų uždavinų, kurie yra konkretūs.

Studentai nori darbų, kurie būtų greit realizuojami. Sąjungos centro valdyba ta proga ir nurodo, ką dabar studentai turėtų daryti. Štai tie konkretūs siūlymai.

1. Siūlo visiems studentams įsteigti "Lithuanian Clubs" universitetuose, kur yra didesnis lietuvių studentų skaičius. Uni-

versitetai dabar yra palankūs etninėm organizacijom. Čia būtų proga lietuviams studentams pasireikšti. Jie galėtų susirinkti mus daryti universiteto patalpose.

2. Studentai prašomi skatinti universitetų vadovybes, kad jos papildytų lietuviškų knygų rinkinius. Studentai kviečiami rinkti knygas bibliotekom, kurios jau turi pradėtas lietuviškas kolekcijas. Viena iš tokių bibliotekų yra Kent State. Ten yra surinkta per 2,000 lietuviškų knygų. Valdyba tiki, kad studentai ten sutels daugiau knygų ir kad ten bus viena iš geriausių lietuviškų knygų kolekcijų. Studentai prašomi surinkti tas knygas, kurios dabar guoli nenaudojamos, bet kurios studijuojančiam jaunimui reikalingos.

3. Sąjunga siūlo, kad visi studentai tarp savęs kalbėtų lietuviškai. Sąjunga prašo prisidėti ir prie lietuvininkų mokyklų, prašomi mokytojauti, kurie sugeba. Visi prašomi praturtinti savo lietuvių kalbą ir skaityti beletristiką.

4. Studentai kviečiami savo rašiniams paremti Lituanus žurnalą. Čia yra gera proga pasireikšti ir savo idėjas perduoti per spaudą. Prašomi taip pat surasti ir prenumeratorių Lituanus žurnalui. Lituanus yra studentų žurnalas, ir jį turi išlaikyti.

5. Šią vasarą įvyks Jaunimo kongresas. Jo surengimas yra didelis darbas. Studentai kviečiami vietose susijungti su Lietuvių Bendruomenės valdybom. Bendruomenė be jaunimo tautos negali viena peticijų ir aukų rinkti. Kongresas sukaupia jaunimą iš įvairių kraštų. Kongrese mes galime parodyti, kad studentai didžiuojasi savo lietuvišybe.

Sąjunga mano, kad jos siūlymai yra paprasti, bet jie visi pasiekiami, jei bus pasiryžta ir jei bus intensyviai dirbama.

Lietuvių Studentų Sąjungos centro valdyba dabar yra Clevelande. Jos pirmininkas yra Antanas Kalvaitis, vicepirmin. Teresė Neimanaitė, sekretorė Teresė Idzelytė, išdininkas Vytenis Gatautis.

BALTIMORE, MD.

Sv. Alfonso suaugusiųjų klubas spalio 30 Sv. Alfonso parapijos salėj surengė Halloween vakarą. Premijuotos išdėtos kaukės ir kostiumai. Buvo vaišės ir šokiai, grojant orkestrui.

Bingo žaidimus rengia sodaliets lapkričio 5 Sv. Alfonso mokyklos salėj. Pradžią 7:30 val. vak. Bus galima laimėti įvairių premijų, o be to, sodaliets svečius pavaišins. Iš gauto pelno bus perkamos dovanos, kurias sodaliets išdalins prieš Kalėdas lietuviams seneliams, esantiems Baltimorės prieglaudose.

Parapijos vakarienė rengiama lapkričio 14, sekmadienį, nuo 5 iki 10 val. vak. parapijos salėj. Parapijos kunigai kviečia parapijos moteris, jaunuoles ir vyrus į talką, kad šį metinį vakarienę kuo sėkmingiau.

Nors yra mūsų Lietuvos Dukterys, bet jom sunku suspėti visus globoti ar visiems pagelbėti.

Lietuvių spaudos metraštis Kultūros Fondas vietoj velionies A. Ružancovų Knygų Lentynos dabar leidžia retai tepasirodantį metrašį. Jį redaguoja J. Švedas, talkina J. Valaitis. Redagavimą ir išleidimą sunkina nerūpestingas leidyklų kooperavimas su Lietuvių Bibliografijos tarnyba bei talkininkų trūkumas. Tad rūpinkimės šiuo svarbiu medžiagos rinkimu. Visą medžiagą siųskim adresu: J. Švedas, 1516 So. 49 Ave., Cicero, Ill. 60650.

Naujas fondas Simo Kudirkos vardu atidaryta sąskaita Chicago Savings and Loan Association, 6245 So. Western Ave., Chicago Ill., 60636. Iš gautų aukų bus duodamos stipendijos studijuojantiems antikomunistinę veiklą Amerikoje. Aukos bus nuskaitomos nuo pajamų mokesčių. Šis fondas vertas mūsų paramos! Bal. Brazdionis

NEWARK, N. J.

A. Amberg 5 dol.
P. M. Alai 2.
J. Binzas 10.
A. Balba 100.
K. Bagdonas pažad. 50.
K. Basys 2.
A. Becker 4.
P. Basil 5.
C. Burokienė 100.
J. Chapulis 20.
C. Dolinskas 1.
D. Dvareckas 20.
L. Daniel 4.
St. Dambrauskis 25.
M. Demskis 5.
H. Daley 1.
S. Drazdauskas 10, pažad. 100.
P. E. Elseika 300, pažad. 1000.
J. Elisek 5.
P. J. Ekelevich 5.
A. V. Gudaitis 5, pažad. 50.

Laukiama aukų ne tik grynais pinigais, pasižadėjimais, bet ir užrašais testamentuose.

Siųsti:

BUILDING FUND
Franciscan Monastery
680 Bushwick Ave., Brooklyn, N.Y. 11221

Kituose laikraščio numeriuose skelbsime kitų vietovių aukotojų pavardes.

A. Galas 2.
N. N. 100.
P. Guoba 10.
K. Gaudienė 10.
J. Kralikauskas 5, anksė. 5.
S. Kungys pažad. 500.
M. Kairienė 10.
L. Kairienė 10.
A. Kneser 10.
K. Kraumenas 20, pažad. 100.
J. Kazakevich 5.
P. J. Kilda 5.
E. Kranauskienė 30.
A. Krinsky 2.
J. Jasukaitienė 20, anksė. 100.
I. Jurgelevičienė 2.
Jurgelevičių šeima 3.
P. Jasmontas 20, pažad. 300.
K. Jakanovas 50.
J. Lukas 5.
Dr. J. Lukas 20.
J. Lukaitis 5.
V. Lukas 10.

IŠ VISUR

— Dr. Russell Kirk, Mecosta, Mich., profesorius, eilės knygų autorius, žymus amerikiečių laikraštinkas (jo straipsnius spausdina šimtai krašto dienraščių) ir Rezoliucijom remti komiteto narys, rašytame komiteto vadovybei laiške pažadėjo ir ateityje duoti straipsnių Lietuvos bylos reikalu bei rezoliucijos (H. Con. Res. 416) realizavimo klausimu. Maždaug paskutinių 12 mėnesių laikotarpyje Lietuvos ir lietuvių klausimams yra paskyręs 4 straipsnius, kurie buvo įdėti visoj eilėj didžiųjų krašto dienraščių.

— Dr. Edward D. McGlynn, Salem, Mass., Salem valstybinės kolegijos istorijos profesorius ir Rezoliucijom remti komiteto narys, lapkričio mėnesį ruošia toje kolegijoje specialų parengimą paminėti Simo Kudirkos tragikoje įvykio vienerių metų sukaktį. Anot dr. E. D. McGlynn, jis noris tuo įvykiu pilniau supažindinti kolegijos profesorius ir studentus su Pabaltijo kraštu padėtimi ir kova už jo išlaisvinimą.

— Muz. Aleksandras Kučiūnas šiemet įtemptai dirba Chicagos Lyric Operoj. Neseniai apie Lyric operą plačiai aprašė Operos Žinios, kurios išėina N. Y. ir kurias leidžia Metropolitan Opera Guild. Tarp kitų nuotraukų buvo įdėta ir A. Kučiūno didelė nuotrauka repetacijos metu.

— Vitalis Zukauskas, aktorius ir humoristas, su nauja programa pasirodys lapkričio 13 Worcester, Mass., A.L.T. Sąjungos vietos skyriaus rengiamame pobūvy — vakarienej Maironio Parko salėj.

— Rimas Vėžys lapkričio 14 skaitys savo kūrybą dainos ir literatūros vakare, kurį rengia Tėvynės Garsų radijas Clevelando lietuvių šimtmėčiui. Vakaras įvyks Clevelando Muzikos instituto salėj, 11021 East Blvd., University Circle. Rimas Vėžys pirmą poezijos rinkinį "Raidės laiko griaučiuose" išleido 1969.

— A. a. Stepo Kairio paminklas pašventintas spalio 17 Sv. Jono lietuvių kapinėse, netoli Toronto, Ont., Kanadoje. Už velionį mišias aukėjo kun. J. Vaišnys, S. J., ir tėv. A. Simanavičius, OFM. Prisikėlimo bažnyčioje Toronto. S. Kairio muzikinio vieneto kanklininkės pamaldų metu pagrojo "Lietuva brangi". Kapinėse, dalyvaujant dideliu draugų būriui, paminklas pašventino kun. J. Vaišnys. Iš Worcester, Mass., atvykęs LS Brolijos vyr. skautininkas LSS pasakė kalbą ir visų trijų LSS sakų vardu uždėjo ant kapo vainiką. Trumpos išskilmės baigtos tautos himnu.

— Ignas Medziukas, Los Angeles, Calif., L. B. švietimo tarnybos nuo 1971 rugsėjo 1 paskirtas Vakarinių valstijų lietuvininkų mokyklų inspektorium. I. Medziukas — dažnai rašo lietuviškų spaudos ir plačiai reiškiasi lietuviškose organizacijose. Daug energijos jis yra paskyręs ir lietuviškam švietimui. Vokietijoje būdamas, Seligenstadto gimnazijoje ėjo vicegimnazijos pareigas. Los Angeles, Calif., 11 metų jis vadovavo Sv. Kazimiero parapijos šeštadieninei mokyklai.

— Kun. Ljudas Januška, penkerius metus vikaravęs Rochester, N. Y., lietuvių parapijoje, persikėlė į Hamiltono Aušros Vartų parapiją, kur talkins prel. dr. J. Tadarauksui.

— Turistinėj kelionėj Italijoje drauge su rusų bei kitais sovietiniais dailininkais lankėsi ir trys Lietuvos grafikai: J. Kuzminskis, R. Gibavičius ir S. Rozinas. (E)

(nukelta į 7 psl.)

SALEZIEČIAI PRISISTATO SAO PAULO LIETUVIAMS

Sao Paulo mieste Brazilijoje yra lietuvių Sv. Juozapo parapija, kurioj ilgus metus klebonavo prel. Pijus Ragažinskas. Sušlubavus sveikatai, jis turėjo pasitraukti iš pareigų. Tas pasitraukimas nebuvo taip lengvas, nes vyskupas prašė surasti, kas paimtų ir tvarkytų lietuvių parapiją Villa Zelinoje.

Tada prelatas pasikvietė iš Romos lietuvių saleziečius. Leidus saleziečių viršininkam, šie parapiją sutiko perimti, ir taip nauji administratoriai persikėlė per Atlantą, atkeliavo į lietuvių koloniją Villa Zelina Sao

Paulyje ir Sv. Juozapo parapiją perėmė.

Tos parapijos perdavimo ir perėmimo iškilmės buvo birželio 27. Kartu buvo paminėta ir prel. P. Ragažinsko 40 metų kunigystės sukaktis ir 35 metai, kaip dirbo Sao Paulo lietuvių parapijoje.

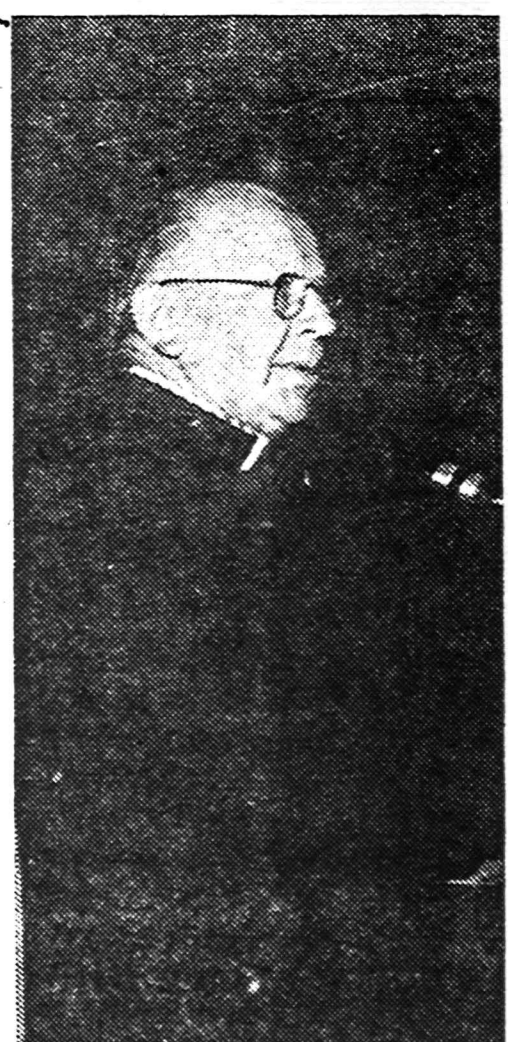
Dabar, rugsėjo 19 Sv. Juozapo vyrų brolija surengė susipažinimą su naujais parapijos kunigais. Jie sukvietė lietuvius net iš tolimesnių vietų.

Iškilnią dieną mišias koncelebravo trys kunigai: klebonas kun. Martynas Gaidys, vikaras kun. Stasys Šileika ir kun. Pranas Gavėnas, saleziečių namų viršininkas. Pamokslą pasakė vienuolyno viršininkas. Giedėjo parapijos choras ir visa bažnyčia.

Jaunimo salėj buvo vaišės. Stalai buvo gausiai apkrauti valgiais ir papuošti gėlėmis. Vyrų brolijos pirmininkas Jonas Bagdžius nušvietė šventės tikslą ir pristatė visus kunigus. Saleziečius sveikino Brazilijos Lietuvių Sąjungos vardu — inž. Jonas Antanaitis, parapijos tarnybos vardu — Albertas Magila, Bendruomenės choro — Petras Šimonis ir tėvų jėzuitų vardu — Tėv. Jonas Bruzikas.

Saleziečių vardu kalbėjo kun. Pr. Gavėnas, išaiškindamas savo darbo metodus bei tikslus, kad stengsis dirbti visiem ir su visais.

Vaišių nuotakai daug prisidėjo vietos saleziečių seminaristų orkestru, kuris atliko keletą numerių. Jų tarpe buvo ir lietuviškų dainų. (TP)

Prel. P. Ragažinskas kalba, atsilveikindamas su savo parapija

Sao Paulo lietuvių parapijoje, perimant pareigas iš klebono prel. P. Ragažinsko, mišias koncelebruoja: iš k. Tėv. P. Daugintis SJ, kun. M. Gaidys, prel. P. Ragažinskas ir prel. Z. Ignatavičius.

Irena Grigaliūnaitė, Čiurlionio ansamblio ir Clevelando vyrų choro okto solistė, dainuoja spalio 10 Richmond Hill aukštesniosios mokyklos salėje, kai ten buvo paminėta JAV LB veiklos 20 metų sukaktis.

Nuotr. R. Kisteliaus

NEW BRITAIN, CONN.

Pasidarius aplinkui
New Britainas yra apie 10 mylių nuo Hartfordo. Čia gyvena daug lenkų tautybės imigrantų. Kai kas sako, kad čia yra kas trečias lenkas. Iš tikrųjų taip ir yra, nes iš viso New Britaine gyventojų buvo 84,000 (pg. Aniceto Simučio "Pasaulio lietuvių žinyną"), o dabar jau 100,000, gi lenkų apie 30,000. Italų kilmės gyventojų — 17,000, o lietuvių — tik 4,000. Pi antrojo pasaulinio karo atvyko dar 150 lietuvių. Pirmieji lietuviai į šią vietovę yra atkeliavę 1889, o 1891 jau čia buvo 40 lietuvių.

Lietuviai čia turi mūrinę bažnyčią. Sv. Andriejaus lietuvių parapija įkurta 1895, o kiti metai buvo pastatyta sava bažnyčia (prie Church ir Stanley gatvių kampo). Ji 1911 ten pat pastatyta dabartinė bažnyčia.

Po bažnyčia įrengta erdvi salė susirinkimams. Pati bažnyčia didoka, graži. Vidų beveik nauji suoliai. Tarp jų, prie įėjimo prie altoriaus, patiesti ir įtvirtinti gražūs kilimai.

Sios lietuvių parapijos klebonas yra kun. Edvardas Gradeckas. Gimęs ir augęs New Britaine; gana gražiai kalba lietuviškai; buvęs prelatas Jono Amboto vikaras, tai anas jį ir lietuvių kalbos, sako mokęs. Tik gaila, kad čia iki šiol dar nėra lietuviškų pamaldų. Mišios anglų, lektorius skaito lietuviškai, prie vargonų choras gieda lietuviškai, žinoma, kur reikia, atsakydama kunigui angliai (čia kalbama apie 11 val. mišias, kitos mišios grynai anglų). Dabar iš Hartfordo ir New Britainos yra atkeltas vikaras kun. Jonas Rikteraitis, keletas sekmadieniais įvėsti vienas mišias grynai lietuviškai.

Prie įėjimo į bažnyčią rinkliavos nėra. Ją panaikino a. a. klebonas kun. Benediktas Gauronskas.

Sekmadieniais būna ketverios mišios: 7 val., 8:30 ir 11. Lektorių, skaitančių per mišias, yra keletas. Juozas Gurskis atlieka jų patvarkymus. Šeštadienių vakarais skaito Vincentas Vilčinskas, o sekmadieniais — Boleslovas Semaška, Jonas Valengavičius, Brunonas Oškinis, Juozas Balčiūnas, Juozas Petuška ir Juozas Liudžius.

Lietuviai turi du klubus: Varpą ir Ambę. Prie Varpo yra Draugijų Sąryšio salė, kurioje rengiami minėjimai. Iš viso New Britaine su skautais yra

keturiolika organizacijų (žr. A. Simučio P.L.Z.). Veikia čia ir Lietuvių Bendruomenė. Apylinkės pirmininkas yra Vincentas Vilčinskas.

Labai malonu buvo išgirsti, kad šio miesto burmistras yra lietuvis; tai advokatas Algirdas Povilaitis (Algert Politis). Čia yra ir lietuvių daktarų: Antanas Navulis (kaujų ligų), Jonas Vyšniauskas (chirurgas), Pranas Petuškis (dantų).

New Britainas kiek skiriasi nuo Hartfordo: čia temperatūra žemesnė, oras sausesnis. Apylinkėse daug naujų pastatų, tad yra progų įsikurti.

Čia atvykus, teko susipažinti su labai kultūringa šeima. Tai Boleslovas ir Anastazija Semaškai. Visai artimi kaimynai. Jis yra pensininkas, o Anastazija Dalangauskaitė — Semašienė dirba įstaigoje sąskaitininke (tą darbą dirbo ir Lietuvoje). Jie turi du sūnus ir dukterį: Algirdą, Ireną ir Viktorą. Vyriausias sūnus jau dirba, o dukterė ir jauniausias sūnus lanko mokyklą. Dukterė gražiai kalba lietuviškai ir vairuoja automobilį. Ji mane, naują New Britaino gyventoją, pirmą kartą nuvežė į bažnyčią.

Miesto 100 metų sukakties minėjimas

Šį rudenį suėjo 100 metų, kai buvo įkurtas New Britainas miestas. Tad nuo rugsėjo 26 iki spalio 3 vyko minėjimo pasirodymai.

Visų tikybų bažnyčiose buvo pamaldos, varpų gaudimas, teatrų programos, sporto rungtynės, muzikos programos, šokių pasirodymai, literatūros kontestai ir laimėjimai, parodos.

Spalio 2 Walnut Hill Pakrė tautybų vakarė pasirodė graikai, negrai, švedai, norvegai, airiai, lietuviai, žydai, rusai ir vėl lenkai (lenkų programos buvo labai ilgos).

Lietuviai davė neilgą, bet gražiai paruoštą dainų ir tautinių šokių programą. Sv. Andriejaus lietuvių parapijos jungtinis choras (jaunimo ir suaugusių) padainavo keturias dainas: Subatėlė — Jono Svedo, Kalvelj — Jono Svedo, Mergučė, lelijėlė — Jono Bendoriaus ir Pasėjau kanapę — Mikolo Petrausko. Dainas paruošė ir dirigavo muz. Jonas Beinoris, New Britaino Sv. Andriejaus lietuvių parapijos vargonininkas.

Sv. Andriejaus parapijos lietuvių jaunimo tautinių šokių

LOS ANGELES, CALIF.

Prof. Vladas Motiekaitis, buvęs Kauno konservatorijos muzikės dėstytojas, spalio 19 palaidotas iš Sv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčios. Į laidotuves susirinko daug žmonių, pamaldų metu smuiku grojo velionio sūnus ir velionio muzikos studijos mokiniai jaunieji Draugėliai. Atsisveikinimo žodį tarė klebonas prel. J. Kucingis. Vl. Motiekaitis mirties aplinkybės dar neišaiškintos. Spalio 10, sekmadienį, jis su reikalais išvyko į San Pedro, Calif., iš kur vėliau sakėsi vyksias į lietuvių parapiją. Po to dingio. Policija pradėjo ieškoti. Spalio 14 rastas negyvas San Pedro uosto rajone. Nustatyta, kad miręs natūralia mirtimi — širdimi. Nei dokumentų, nei automobilio nerasta. Velionis nuliūdime paliko žmoną, du sūnus, dukrą bei kitus gimines.

Rudeninis bazaras Sv. Kazimiero lietuvių parapijai šiemet atnešė 6,372 dol. gryno pelno. Bazaro dieną vargino lietus su leda, bet daugelis to nepabijojo ir pasiaukiojo savos lietuviškos parapijos naudai.

Naujos salės Statybos fondas padidėjo iki 20,000 dol. Nauja salė Sv. Kazimiero lietuvių parapijoje — tai naujas prel. J. A. Kucingio užmojis. Jis šio parapijoje klebonauja jau 25 metai ir labai sėkmingai vadovauja šiam stipriam lietuvių židiniui.

Los Angeles Birutietės spalio 31 surengė nuotaikingą kaukių balį.

Balfo labdaros balius įvyks lapkričio 13, šeštadienį, 7 val. vak. Sv. Kazimiero parapijos salėje.

grupė puikiai pašoko sukutinį ir kalvelį. Akordeonu akomponavo muz. J. Beinoris. Šokius paruošė Aldona Stasiukevičienė. Ji dažnai pasirodo su tautinių šokių grupe nuo 1967, kai iš New Britaino išvyko K. Marijošienė. Aldona Stasiukevičienė — arksdienė vadovavo tautinių šokių vyresniųjų grupei, bet tiem išsiskyrusiu po universitetus, pradėjo vadovauti ir dabar tebevadovauja jaunesniųjų grupei.

Spalio 3, sekmadienį, vyko didžiulis paradas, kuris tęsėsi net penkis valandas. Pirmiausia pasirodė policijos dalinys su motociklistais, vėliau — Orkestrai lydo kiekvieną dalinį ar grupę — tiek daug jų buvo! Paskui važiuojo policijos vadas, miesto burmistras, senatorius Ribikovas, kariuomenės dalinys su kulkosvaidžiais ir raiteliais, tliau ejo moterų organizacijos, skautai, veteranai, moterų armijos pagalba, New Britaino aukštesnioji mokykla, New Britain Herald, svetimų karų veteranai, labai įdomus didžiulio paukščio sparnų orkestras ir dar daug kitų grupių ir organizacijų.

4:30 val. popiet pasirodė lietuvių grupė — didžiulė platforma. Joje stovėjo dvi lietuvių trispalvės tautinės vėliavos su vidury stovinčia JAV vėliava. Šalia vėliavų sėdėjo būrys lietuvių ir lietuvių, apsiėngusių tautiniais drabužiais. Tai tas pats Sv. Andriejaus lietuvių parapijos choro ir tautinių šokių būrelis, o šalia jų — Cerotėja Gužauskaitė.

Platforma organizavo ir tvarkė: Juozas Balčiūnas, Bernardas Vilčinskas, Jonas Matulis (jis padarė platformos planą) ir Juozas Petuška. Sunkvežimį, prie kurio buvo įrengta platforma, vairavo Vincas Vilčinskas. Važiavo ir Juozas Balčiūnas. Visos lietuvių grupės, dalyvausios New Britaino šimtmečio minėjime, koordinatorių buvo Juozas Balčiūnas.

Lietuvių pasirodymas čia buvo puikus ir sveikintinas. Lietuviai laimėjo trečią premiją.

Jonas Bernotas

Skautų Los Angeles, Calif., mieste įsikūrimo dvidešimties metų sukakties minėjimas vyks lapkričio 14. Po iškilmingų pamaldų jubiliejinę sueigą įvyks parapijos salėje.

Kariuomenės šventė ir Simo Kudirkos išdavimo metinių minėjimas bus lapkričio 21. Iškilmingos pamaldos bažnyčioje. Po jų parapijos salėje abiejų reikšmingų įvykių minėjimas su akademine ir menine dalimi.

Literatūros vakaras įvyks gruodžio 4, šeštadienį, 7:30 v. vak. Sv. Kazimiero parapijos salėje. Programoje dalyvaus Aloyzas Baronas, Anatolijus Kairys, Jurgis Gliuda, Alė Eūta, Raimonda Apeikytė ir Dalia

WORCESTER, MASS.

Moterų 5-gos 5-toji kuopa vėl gražiai pasireiškė

Spalio 10 Moterų Sąjungos 5-toji kuopa Maironio Parke surengė puikius pietus su programa.

Kuopos pirmininkė M. Watkins pasveikino visus susirinkusius ir pakvietė buvusį centro valdybos dvasios vadą prel. Pr. Jurą sukabėti maldą.

Vyriausia pietų rengimo šeiminkė buvo M. Baškienė. Jai talkino kitos narės.

Pačios sąjungietės gamino pietus ir pačios atliko programą, kuriai vadovavo vicepirmininkė M. Zemaitienė. Jos suorganizuotas kvartetas programą pradėjo giesme Marija, Marija, kuri buvo skiriama mūsų mirusiam klebonui ir kuopos dvasios vadui a. a. kun. J. Jutkevičiui. Ne vienas salėje šluostėsi ašaras, prisiminęs mūsų brangų kleboną, ne laiku mus palikusių. Kvartetas padainavo ir keletą dainelių, kurios buvo publikos palydėtos šiltais plojimais. Prie programos atlikimo prisidėjo ir kuopos narių dukros: L. Baškytė ir T. Miliauskaitė paskambino pianinu.

Antroji programos dalis buvo pradėta taip pat giesme, skirta mūsų naujam klebonui kun. A. Jankauskui. Po to vėl padainuota keletas dainelių, kurių tarpe buvo svečių sveikiniimai.

Sveikino prof. kun. St. Yla, atvykęs iš Putnamo, Conn., ir atsivežęs savo giminaitį svečią. Seselė Augusta ir seselė Bonifacija taip pat atvyko iš Putnamo. Prel. Pr. Juras — visiem pažįstamas ir visuomet malonus Moterų Sąjungai. Moterų Sąjungos įkūrėjai ir širdžiai U. Daukantienei kuopos pirm. M. Watkins prisegė prie peties gėlę, atsidėkodama už jos nuopelnus Moterų Sąjungai. Negalim nepaminti ir Lietuvių Veteranų skyriaus pirmininko V. Karytėis su žmona; jie labai uoliai atsilanko į parengimus, o dažnai ir su auka prisideda. Čia pat buvo ir visuomet linksmai nusiteikęs Maironio Parko šeiminkas ir Labdaringos Draugijos pirm. K. Adomavičius. Savo trumpame žody jis pasisakė esąs sužavėtas iki ašarų šių moterų dainomis, kadangi šios moterys niekada nėra mačiosios Lietuvos. Jos čia gimusios ir augusios, bet puikiai išlaikiusios savo kalbą. Tai pavyzdys visiem. Linkėjo jom ir toliau visada dainuoti.

Pasaulio Lietuvių Katalikų Moterų Organizacijos vardu sveikino šios organizacijos sekretorė G. Kaneb, kuri ne tik atsilankė su savo vyru į pietus, bet ir atvežė dvi puikias dovanas. Buvo čia ir daugiau garbingų buvusių ir esančių Moterų Sąjungos veikėjų. Dalyvaavo ir naujasis klebonas A. Jankauskas.

Atsilankė ir 69-tosios kuopos narių. Jų tarpe buvo matyti ir tos kuopos protokolų raštininkė Sinkevičienė, kuri šiais metais vadovavo Moterų Sąjungos

Mackalienė su savo aktoriais. Rengia Lietuvių Fronto Bičiulių sambūris.

Lietuvių Fondo vajuos komitetas narių susirinkime pasiūlė ir ateinančiais metais surengti balių. Tuo būtų prisidedama prie Lietuvių Fondo dešimtmečio minėjimo. Baliaus data numatyta 1972 balandžio 30. Programą duoti jau yra pažadėjęs dramos sambūris, vadovaujamas D. Mackalienės.

Regina Aukštikalnytė pakviesta ir įėjo į Lietuvių Fondo vajuos komiteto valdybą sekretorės pareigoms. Naujais komiteto nariais pakviesti J. Kupriovis ir dr. Z. Kungys. Lietuvių Fondo narių telkimo vajuos komitetui energingai pirmininkauja arch. Edmundas Arbas. — Kor.

seimui, labai gražiai jį pravedama.

Pabaigoje visa publika prisidėjo prie bendro dainavimo, ir tikrai šeimyniškoje dvasioje baigėsi pietūs. Pirm. M. Watkins padėjo visom narėm, prisidėjusioms prie šių pietų paruošimo, ypatingai vyriausiai šeiminkinei M. Baškienei ir visom, kurios dirbo kartu su ja. Taip pat gili padėka priklausomam virtuvės vedėjom Domantienai ir Baziliauskienei. Padėka visom narėm, kurių dėka stalai buvo apdėti įvairiausiais kepsniais; ten šypsojosi ir E. Mikalauskiene iškeptas "Napoleonas".

Pietūs paremti seselių darbam

Sv. Kazimiero parapijos Ne-kaltai Pradėtosios Marijos seselių rėmėjų skyrius lapkričio 14, sekmadienį, 1 val., Maironio Parke rengia pietus su programa. Gautas pelnas bus skiriamas paremti seselių darbam.

Mes dažnai nuvažiuojam pas seses į Putnamą ir matom, kaip jos aukojasi mūsų labui, pradedant vasarą rengiamom jaunimo stovyklom, žiemą rengiamais įvairiais suvažiavimais ir uždarom kolektyvų, baigiant senelių globa Matulaičio namuose. O kiek tų darbščių, kurių bitelių dirba nuo ankstybo ryto iki vėlybo vakaro spausčių, kad lietuviškas žodis pasiektų ne tik suaugusius, bet ir mažuosius per jų laikraštėlį Eglutę!

Todėl ateikim jom į pagalbą, atsilankydami į rengiamus pietus, kuriuose dalyvaus ir jos pačios. Būsit visi pavaisinti puikiais valgais, o svarbiausia, pradijūginti gražia menine dalimi, kurią atliks jauna dainininkė A. Vedeckaitė-Regal.

Rengėjas kviečia ne tik Worcesterio, bet ir apylinkės lietuvių dalyvauti šiuose pietuose ir kartu su seselėmis praleisti sekmadienio popietę. Neužmirškime jų, o joms tikrai niekada neužmiršta mūsų. J. M.

Dayton, Ohio

Julius ir Stefanija Raštikiai rugsėjo 27 atšventė savo 30-ties metų vedybinę sukaktį. Be to, Julius Raštikis paminėjo savo 45 metų vargoninkavimo sukaktį. Ta proga buvo aukojamos mišios jų intencija. Po mišių Sv. Kryžiaus parapijos salėje Raštikiai buvo pasveikinti kun. T. Narbuto ir draugu.

Dr. Šarūnas Lazdinis ir jo žmona Marytė (Gruzdytė) atvyko iš Clevelando į Daytoną. Dr. Lazdinis dirba Wright Patterson Air Force Base kaip aero nautikos inžinierius, o žmona studijuoja istoriją Wright State universitete.

Sv. Kryžiaus parapijos Sąryšis lapkričio 7 rengia Balfui šilpų rinkliavą. Sąryšiui vadovauja L. Ražauskas. Aukos renka Jonas Kvietys.

Lietuviškos mokyklos pamokos, kuriom vadovaus Dana Masilionytė, prasidėjo spalio 30.

L. Raštikytė

Ramusis vandenynas ir jo pasaulis Išpūdziai iš Tol. Rytų kelionės

DR. HENRIKAS ARMANAS

(Tąsa iš praeito nr.)

Formosa man priminė Lietuvą
Su taifūnais atvykau ir palikau vargšę Formosą. Kraštas dar labai jaunas. Pradėjo gyventi iš nieko. Jis priminė man Lietuvą pirmaisiais metais po nepriklausomybės paskelbimo. Deja, mes tada buvome vieni. Tuo tarpu čia galingoji Amerika padėjo kurti naują Formosą, kurioje nauji keliai, viešbučiai, bankai ir vieši pastatai dažnu atveju yra gražesni, kaip pačioje Amerikoje, nors tarp jų dar slapstosi ir kyšo pasilikę vargas ir senasis Tapei miestas. Bet žvelgiant į ateitį, matyti, kad šis jaunas kraštas po 20-30 metų bus pirmiausia orientalinė valstybė savo grožiu, tvarka, klestėjimu ir turtumu.

Sventyklų ir vienuolių krašte
Iš Formozos vėl skridau 6 valandas. Vėl pradėjau sukti vargšą laikrodį (jau valanda atgal).

Atvykęs į Thailando sostinę Bangkoką, patyriau, kad laikas buvo praėjęs lygiai viena para pirmyn nuo mano paliktojo laiko Baltimareje. Tai budistų žemė. Kur tik eini, vis matai šventyklas ir plikagalvius basus vienuolius apsivyniojusius oranžinėm marškom. Tai gaidžių demonų kraštas. Gyventojų tautiniai šokiai ir drabužiai pamėgdžioja gaidžių-demonų judesius, jų išvaizdą ir mištynes.

Šitas kraštas niekada nebuvo kolonizuotas europiečių, todėl išlaikė savitą ir seną Thai kultūrą.

Angelių mieste
Bangkoke — "Angelių mieste" (kaip Los Angeles) visi gatvių ir vietovių užrašai yra užrašyti Thai raidynu ir visai nesuprantami vakariečiams. Sunku ten susikalbėti, nes beveik niekas gatvėse nekalba kita kalba, kaip tik savąja — Thai.

Bangkoko miestas — labai nešvarus. Neturi kanalizacijos. Per 9 lietingus mėnesius (nuo lapkričio iki vasaros yra šiaurės rytų monsūno, o nuo gegužės iki rugsėjo — pietų vakarų monsūno periodas) Bangkokas pa-

srūva nuo srutų ir vandens, išeinančių iš kanalų, iškastų šalia gatvių. Tada sunkiai eina per gatves. Bet kai ateina trys sauros mėnesiai, miestas dvokia atmatomis.

Bangkoko gyvenimas koncentruojasi ne pačiame mieste, bet jo plačioje upėje ir kanaluose, išsivyniojusiose miestų viduryje. Čia žmonės gyvena ant vandens, kuolais paremtose trobelėse, kuriose ir prekiaujama — tai ištisas turgus ant laivelų. Čia pat ir maudomasi, skalbiami baltiniai, čia pat atliekami ir gamtos reikalai.

Aukso kraštas

Thailandas, dar vadinamas Siamu, yra aukso kraštas. Aukšiniai diržai, apyrankės, žiedai, diržų sagty parduodami mašikiai gatvėse. Net akys raibsta nuo tokios daugybės aukso. Deja, keliautojas negali juo pasinaudoti, nes viskas labai maža, trumpa ir siaura; mat siamečiai, kaip ir kiti aziatai, yra maži ir smulkūs žmonės.

Tonos ir kalnai aukso yra sugrūsti į jų Budos statulų rūmus. Bangkoko mieste yra 400 maldyklų su begalybe Budos statulų, gulinčių, miegančių ir sėdinčių su išpūstais plikais aukšniais pilvais ir brangakmenių akimis. Garsioji Emerald Bodos statula yra visa išskaptuota iš vieno gabalo emeraldo brangakmenio ir pasodinta ant aukso altoriaus.

Kiekvienas maldininkas, ateinąs pasiprašyti sau laimės ir užtarimo iš Budos, turi įmesti į didžiulę dėžę pinigą, už kurį gauna plovą aukso lapelį, kurį jis prikliauja prie šventyklos sienos. Tuo būdu aukšninės šventyklų kyla smailiais bokštais aukštyn kaip grybai po lietaus. Milžiniški aukšniai Budos ir šventyklų sargai demonai-gaidžiai juokiasi iš vargšų žmonių, atiduodančių paskutinį sunkiai uždirbtą skatiką išmaitinti šimtam tūkstančių budistų vienuolių, kurie slepiasi šventyklose, užpakaly sėdinčių bei gulinčių aukšnių dievų ir gaidžių-demonų, ir surenka suaukotus pinigų. (Bus daugiau)

Kviečiame talkon!

DARBININKO administracija daro visa, kad nereikėtų laikraščio kainos kelti. Tuo tarpu DARBININKO skaitytojais gauna laikraštį už 8 dol. Tai pigiausias mūsų laikraštis.

Norint ir toliau už tą kainą mūsų laikraštį išlaikyti, reikia naujų skaitytojų. Jų galima rasti, tik reikia pasiūlyti savo draugams DARBININKĄ užsisakyti.

Kas prisijų 1 dol. su nauju adresu gaus susipažinimui iki šių metų pabaigos. Kas prisijų 6 dol., gaus vienerius metus; už 7 dol. Darbininką gauna šiuos ir 1972 metus.

Kviečiame pasinaudoti šiuo laikinu metų pabaigos papiginiu ir užprenumeruoti DARBININKĄ sau arba artimiesiems. Paraginkite draugus bei pažįstamus arba prisidėkite auka, kad galėtume siuntinėti tiem, kurie nori skaityti, bet nepajėgia užsimokėti.

DARBININKO skaitytojų talka surasti naujų prenumeratorių padės administracijai ilgiau išlaikyti nepakeliant laikraščio kainos. Administracija taip pat prašo nedelsti atsiųgti už 1970 ir 1971 metus. Raginimas sudaro nereikalingų išlaidų.

Palengvinti išsiųsti prenumeratą dedama ši atkarpa. Prašome ją užpildyti ir pasiųsti adresu: DARBININKAS, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

Užsakau naują DARBININKO prenumeratą kaip kalėdinę dovaną. Laikraštį siuntinėti:

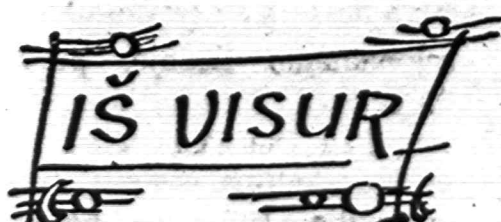
Vardas ir pavardė

Adresas

Laikraštį užsakė

Siunčiu už prenumeratą \$.....

(Parašas)

(atkelta iš 5 psl.)

— **Gintaras**, Montrealio lietuvių jaunimo ansamblio, grįžęs iš kelionių po Kanados vakarus su federalinės valdžios 5000 dol. parama, spalio 15 Aušros Vartų parapijos salėje, Montrealy, susirinko į "sūrio ir vyno" pobūvį pasidalinti gastrolų įspūdžiais ir pasiūlyti skaidrių. Skaidrės gamino keli fotografai megėjai. Z. Lapino skaidrės technišku ir meniškumu atviliavo buvo geriausias. Ansamblio kelionė turėjo ir nesėkmių — kaikas pamiršo muzikos instrumentus. Viena geriausių mergaičių kvarteto dalyvių negalėjusi išvykti, nes nebuvę išleista iš darbovietės.

— **Juozas Vilčinskas** atstovavo Lietuvos socialdemokratų partijai Darbiečių partijos konferencijoj, kuri įvyko spalio 4-8 Brighton mieste, Anglijoj.

— **Baltimorės** Šv. Alfonso lietuvių parapija misijom surinko 116,591 dol. Žinią paskelbė "The Catholic Review" spalio 15. Parapijai vadovauja klebonas prel. L. Mendelis.

— **Sesuo Ona Mikailaitė**, Eg. lutes redaktorė, iš Putnam, Conn., dalyvaus Eglutės 20-čio šventėj bei "Meškiuko Rudnosuko" spektaklyje, kurį scenai ruošia Aušros Vartų tunto kun. Gražinos būrelis vyr. skautės, režisuojant Irenai Serelienei. Šventė įvyks lapkričio 7, sekmadienį, Jaunimo centre, Chicagoj.

— **Australijos lietuvių** ketvirtą vaikų šventę buvo surengta spalio 3 Melbourne. Dalyvavo Melbourne ir Geelongo šeštadienių mokyklų mokiniai. Po pamaldų Šv. Jono bažnyčioj abiejų mokyklų pasirodymas įvyko parapijos salėje.

— **Phoenix, Arizona**, L.B. apylinkės gėžūnė-piknikas įvyko spalio 3 No. Mountain Park, Sunnyslope. Dalyvavo didesnė Phoenix apylinkių lietuvių dalis. Kai visi pasistiprieno, klausydami lietuviškos muzikos, L.B. Phoenix apylinkės pirm. M. Dambrauskas priminė apie Simą Kudirką ir iškėlė mintį organizuoti fondą jo šeimai išlaikyti. Tuoj buvo paskelbtas aukų lapai ir surinkta 113 dol.

— **Toronto lietuvių moterų** popietė, rengiama Kanados Lietuvių Katalikų Moterų D-jos centro valdybos, bus lapkričio 7, sekmadienį, 4 val. popiet. Prisikėlimo parapijos didžiojo salėje. Bus diskutuojama moters asmenybė šių dienų laisvės ir lygybės šviesoj; tema "Vertybių skalė moters gyvenime" kalbės viešnia iš Montrelio I. Lukoševičienė; dr. O. Gustainienė nušvies dabartinę moters padėtį Lietuvoj.

— **Stasys Elsbergas**, teisininkas, mirė Lietuvoj spalio 4. Jis buvo gimęs 1905 Raseiniuose. 1935 išleista St. Elsbergo knyga "Lietuvos žemės reforma". 1940 m., dieną prieš sovietų okupaciją, St. Elsbergas min. pirmininko A. Merkio buvo paskirtas žemės reformos departamento direktorium, tačiau po poros savaičių naujojo režimo pašalintas, Elsbergą pakeitęs M. Meškauskienė. Elsbergas nuo 1948 ligi mirties dirbo bibliotekose. (E)

— **Buenos Aires YMCA** skyrių koncertą surengė Irenos Simanaušienės vadovaujamas tautinių šokių ansamblys "Rambynas" ir solistė Zuzana Valadkaitė-Lopez, mezo sopranas. Koncerto pradžioj argentiniečius su Lietuvos istorija, menu ir tautiniais šokiais supažindino H. Levanavičius ir stud. R. Kairėlytė. Dalyvavo ir dr. Vytas Dambra, iš Meksikos atkeltas į JAV ambasada Buenos Aires informacijos vicedirektoriaus pareigom.

Laiškas redakcijai

Gerbiamieji,

Darbininko š.m. 67 nr. buvo įdėtas atsisaukimas į "visus lietuvius", raginantį prašyti JAV prezidentą kad jis, nuvykęs į Maskvą prašytų (m.p.) sovietų pareigūnų paleisti Simą Kudirką. Kadangi atsisaukimas buvo įdėtas be jokių komentarų, tai darau prielaidą, kad Darbininko redakcija pritaria tokiai atsisaukimo interpretacijai.

Būnat vienas iš tų "visų lietuvių" kuriuos buvo minėtas atsisaukime kreiptasi, šiuo noriu pareikšti viešą protestą dėl neatsargaus žodžių formulavimo. Jei mes skaitome save kovojančia tauta, mes tuo pat metu negalime būti nusizeminusiais vergais, kurie dėl vieno žmogaus (šiuo atveju Simo Kudirkos) laisvės aukotų savo tautą.

Mes, būdami laisvėje, negalime prašyti. Mes turime REIKALAUTI!

Simas Kudirka teismo metu įrodė, kad jis savo tautą stato aukščiau asmeninės gerovės. Kodėl mes norime jį pažeminti nusiimdami prieš budelį kepurę?

Nenoriu įžiūrėti vyčių atsisaukime piktos valios. Tai yra tik paprastas neapsižiūrėjimas, neišsiginėjimas į žodžio reikšmę ir jo pasekmes. Tai būtų buvę gal būt išvengta, jei Darbininkas nebūtų atsisakęs dėti mano laiško panašiu reikalu prieš gerą pusmetį.

Tikiuosi, kad mūsų politiniai veiksniai atkreips tinkamą dėmesį į šį svarbų reikalą.

Reiškiu pagarbą,

Vyt. Abromaitis

ŠACHMATAI

Veda Kazys Merkis

• Amerikietis Bobby Fischer įtikinantis sutvarkė buvusį pasaulio meistrą T. Petrosianą, įveikdamas jį 6½-2½. Po penkių ratų padėtis buvo išsilyginusi iki 2½-2½, tačiau visa tai nesustabdė amerikiečio veržumo ir jis laimėjo tolesnes keturias partijas iš eilės. Taigi, Fischeriui užteko 9 partijų iš skirtų 12-kos, kad laimėtų paskutinę pakopą iki rungtynių dėl pasaulio karūnos. Susidomėjimas šiomis rungtynėmis buvo nepaprastai Maskvoje, Argentinoje ir visam pasaulyje. Maskvos Centriniam šachmatų klubui buvo demonstruojamos visų partijų eigos,ėjimas poėjimo, kurias kiekvieną kartą sekė minios žmonių. Jų nuotalkos keitėsi draug su Petrosiano pralaimėjimais, itin, kai B. Fischer laimėjo paskutines keturias partijas iš eilės. Žiūrovai su lūdesiu komentavo partijų eigas ir turėjo pripažinti, kad Bobby Fischer išties fenomenas, tačiau guodėsi, kad pasaulio čempionas vis tik yra ju Boris Spasky. Guodė juos ir Argentinos didmeistro Najdorfo pareiškimas: "Petrosian yra milžiniškas šachmatų žaidėjas, bet jo nervai jį smugdė. Jis žaidė žemiau savo pajėgumo."

• 24 partijų matčas dėl pasaulio karūnos (Fischer-Spasky) bus žaidžiamas balandžio ar gegužės mėn. Vieta tebėra nenustatyta, bet gali būti vėl Argentinoje, Buenos Aires mieste.

• Bostono tarptautinėse, spalio 22 d., stipri Cambridge komanda įveikė Lietuvos komandą, santykiu 3-2. Mūsų komandoje truko Leonavičiaus, kuris tuo metu buvo New Yorke. Taipogi, galia, kad Algis Makaitis turėjo supasuoti prieš buv. Bostono čempioną Dave Scheffer, nors kovota buvo labai kietai. Pilną tašką iškovojo Kazys Merkis, po pastąškį: Alekšis Klinovas ir Jurgis Zoza. Pastarasis buvo arti laimėjimo, turėdamas tris pėstininkus viršaus, bet sudėslė ir leido savo varžovui pasiekti lygiąsias. Šį penktadienį, spalio 29, Lietuvos komanda vyks į Northeastern Universitetą.

Kitataučiai geriausia dovana Kalėdų ar kita proga — dvi knygos už 2 dol.: Vytas Dambra, "The Great, Grand Duke of Lithuania by Dr. J. Končius; Awakening Lithuania by Dr. Jack J. Stukas. Gavęs bus gražiai supažindintas su Lietuvos praeitimi. Rašykite: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Gintaras iš Kretingos gaunamas ir New Yorke. "Alsa" gavo Kretingos studijos "Dailė" gintaro siuntą: karolius: "Danguolė", "Barbarasas", "Eilinė" ir "Neringa"; sagių "Trejetas". Teirautis ar užsakyti: "Alsa", P. O. Box 172, Great Neck, N. Y. 11023.

SPORTAS

SEKMADIENI FUTBOLAS

Šį sekmadienį Lietuvių Atletų klubo futbolą komanda žaidžia svarbias pirmenybių rungtynes namie. Rungtynės įvyks patogiai pasiekiamame Franklin K. Lane mokyklos stadione, Dexter Ct., Woodhaven. Priešininku yra stiprus jugslovų vienetas Hajduk, pirmenybėse tvirtai pirmaujantis, laimėjęs visas 6 rungtynes. Mūsų laimėjimo 2:5. Žaidžiant namie, prie gausios Woodhaven lietuvių publikos, reikėtų tikėtis geresnės pasekmės, net gal ir pirmo pralaimėjimo lygos pirmųjų Hajduk. Rungtynių pradžia 2:30 val., rezervinės 12:45. Įsidėkite, kad rungtynės bus Woodhaven, Franklin K. Lane mokykloje.

PRIEŠ ČEKUS LAIMĖTA

Pereitą sekmadienį LAK futbolininkai laimėjo pirmenybių rungtynes prieš Čekoslovakus 2:0(0:0). Pergalė visai pelnyta, ir net galėjo būti didesnė. Mūsų laimėjimo 2:5. Žaidžiant namie, prie gausios Woodhaven lietuvių publikos, reikėtų tikėtis geresnės pasekmės, net gal ir pirmo pralaimėjimo lygos pirmųjų Hajduk. Rungtynių pradžia 2:30 val., rezervinės 12:45. Įsidėkite, kad rungtynės bus Woodhaven, Franklin K. Lane mokykloje.

Lietuviška trispalvė vėliavėlė gaunama už 75 c., su pastatyto kaladėle (baze) už 1 dol. Lietuviška ir JV vėliavėlės su pastatyto kaladėle—1.50 dol. Didesnį skaičių užsisakant duodama nuolaida. Persiuntimo išlaidom pridėdama 50 c. Kreiptis į Darbininko administraciją, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

leškos pastoviam darbui jaunesnio amžiaus buhalteris (accountant) su geru atlyginiu mu Woodside, N. Y., vienai įstaigai. Skambinti po 7 val. vakarais tel. 454-1864.

Taisom radio ir televizijos aparatus spalvotus ir paprastus. Pilnas patarnavimas įdėdant naujas dalis. aptarnaujam Queens ir apylinkės lietuvius. Naujų aparatų neparduodam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Ave., Glendale, N. Y. 11227. (2 bloka nuo Woodhaven Blvd.)

H. W. MALE

FULL OR PART TIME Wanted Sales Personnel high commissions. Open to all ages — call Walter Sullatycki or Nick Parochina (212) 387-5432

CHEFF excellent opportunity for experienced top man. Italian-French 1st Class Restaurant — continental cuisine. Good salary. (Bridgeport Conn. resident preferred) CAPPY'S 196 Middle St. Bridgeport, Conn. (203) 333-8979

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstendiai, taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD, President

Šio banko direktorių taryboje yra adv. Jonas J. Grigalius. Reikale su patarnautojais galima susikabinti ir lietuviškai • Turtas—Assets virš \$213,000,000.

CURRENT DIVIDEND RATES

- Regular a/c — 5 1/4 %
- 1 year Term Deposit — 5 1/4 %
- Special Notice a/c — 5 1/4 %
- 2 year Term Deposit — 6 %

— All Accounts Compounded Daily —

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE
Tel.: GL2-2923

MALE - FEMALE

NURSES NEEDED
Call (201) 923-0405
SOUTHSIDE REGISTRY
FOR NURSES
1063 Bergen Street
Newark, New Jersey

KOSCOT

INTERPLANATORY INC.

Exciting and glamorous career opportunity unlimited earnings potential. No exp. necessary. Complete training program flexible working schedule. Call 822-6749 — Kosmetics for the Communities Tomorrow

California Mfg Co., opening in N.Y. area, looking for people interested in sales or managing position. — Double your income on a part time basis. Call for appointment, Mr. Brusseau — (516) 586-1856

SERVICE

DURACLEAN
CARPET CLEANING and
FURNITURE CLEANING
We Take Pride in Our Work
Call 914 WH 6-8035 — 106 Russell St., White Plains, N.Y. Ask for PETE PAVONE

AGEAN ISLES
Closed Mondays
RESTAURANT
781-87 East 31st Street Brooklyn, N.Y. Cor. Flatbush & Ave. H — For reservations call: 212-434-7496 - 70 We also do catering

Harvey tire repair shop open 7 days a week, new & used tires sold, flats fixed, tires recapped 208 W. Bigelow St. Newark, N.J. Call (201) 242-7176

The Health Nut — Fort Lee's own Health & Diet Center a complete line of organic foods, vitamins, minerals, candy, cosmetics. Call 201-944-1135

Mario's Auto Inspection & Repair service headlights adjustment, wheel alignment, motor tune-up and brake service. All minor adjustments and repairs done while you wait. Shell Bay Ave. Mayville, N.J. Cape May Court House, opp. State Inspection Station. Open Mon. thru Fri. 8 AM to 5 PM. Owned & operated by Mario DeSantis "If you really want your car to go see Mario", 609-465-5607

DISPLAY

SMALL INVESTMENT necessary, excellent opportunity for men with sales ability, the most advanced type electronic equipment to improve telephone efficiency. Exclusive territories available. Call (212) WE 9-5300

Camelot-by-the-Sea "An experience in human ecology" — Coastal, Mass. Finest resort. Heated ocean water pool, sauna, 125 beds, oceanview dining, ecology gardens. Full resort facilities, staff of 40 directed by professor of human ecology. Formerly a millionaire's estate. Enjoy our successful, ecological, scientific health program. Ted Lagodimos Hesperus Circle, Magnolia, Mass. 617-525-3053

MTG MONEY AVAILABLE

ALL BOROS
For all types of dwellings
Great Eastern Mort. Corp.
128-02 Rockaway Blvd.
So. Ozone Park 659-9762

BEAUTIFUL POCONO MOUNTAINS HOME SITE

85x200, lake, ski slope, club house, all fully developed
An excellent buy
CALL
(201) 333-6838

INTERTRADE EXPRESS CORP.

pirma jums pasakė —
dabar jūs giminės
tai patvirtina

Užsakykite tikrai

specialių rublių certifikatus Lietuvon

Jie yra geriausia dovana

Su jais jūsų giminės gali gauti ką tik nori už normalios kainos dalį. Tai lyg apsilankymas krautuvėj su \$100.00 ir apsipirkimas prekių \$200.00 ar \$300.00 ar dar didesnės vertės sumoje. Pristatomas į namus per 3-4 savaites. Pilnai garantuota. Kaina \$2.13 už vieną specialų rublį. Absoliučiai jokių kitų mokesčių. Prašykite VELTUI SIUNCIAMŲ ILLIUSTRUOTŲ KATALOGŲ. UŽSAKYKITE DABAR — užsakykite tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street
Penktas aukštas
New York, N.Y. 10010
Tel. 982-1530

LABAI SVARBU

automobiliai

Tik trumpam laikui

MOSKVITCH 412 IE \$2995.00
ZAPOROZHETS ZAZ 966 \$1895.00
Prieinami labai riboti kiekiai. Todėl nelaukit, užsakykite dabar.

Apartamentai

Mes priimame užsakyms butams ir apartamentams. Prašykite mūsų specialių biuletenių.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVE. (Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 24130

Virginia 9-4496

A. R. SHIPLEY COMPANY

Aluminum Combination
Windows and Doors
Jalousie Windows
Aluminum Awnings
600 RIDGEWOOD AVE.
Brooklyn, N. Y. 11208
Allen R. Shipley

Typewriters

Lithuanian and English

for sale at reasonable prices, also adders, calculators, mimeos, complete line of office machines and equipment. Rentals. Repairs. ALL LANGUAGES TYPEWRITER. CO., INC. 119 W. 23rd Street, New York, N.Y. — CHelsea 3-8086.

Lietuviškų kalėdinių kortelių

galima gauti Darbininko administracijoj. Dežutė su 12 kortelių religiniais arba tautiniais motyvais su lietuviškais paveikimais su persiuntimu 1 dol. 12 meniškų tautiškais motyvais pieštų kortelių 2 dol. Prašom laiku užsisakyti, kad laiku galėtumėt išsiųsti.

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:

Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221

- ☐ Prašau pratešti prenumeratą 1972 m.
- ☐ Siunčiu prenumeratą už 1971 m.

Vardas ir pavardė

Adresas

DARBININKAS naujiem skaitytojam pirmuosius metus tik \$5.00. Visi kiti skaitytojai, kur begyventų, moka \$8.00.

Už kalendorių \$.....

Siunčiu už prenumeratą \$.....

Spaudai paremti \$.....

Siunčiu skolų už m. \$.....

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. Kartojama sekmadieniais, nuo 3 iki 4 val. p.p., 97.9 meg. FM bangomis. Direktoriaus dr. Jokūbas J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092; tel. (201) 232-5555

New Jersey — "Music of Lithuania" — pirmadieniais, 8:05-9:00 val. vak. WSOU-FM, 89.5 meg. — anglų kalba, per Seton Hall Univ. radioj. stotį. Dir. prof. dr. Jokūbas Stukas, So. Orange, N.J. 07078.

NEW YORK — Laisvės žibūrys, lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288, 82-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11378.

PHILADELPHIA, PA. — Bendruomenės Balsas, WTEL, 860 kilocycles šeštadieniais nuo 1:30-2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123; PO 5-0932.

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmadieniais 12 iki 12:30 p.p. Vedėjas V. A. Yucius, 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2754.

HARTFORDO LIETUVIŲ TEVYNĖS GARSŲ radio valandėlė nauju laikui WKSS-FM 95.7 sekmadieniais nuo 9-10 valandos vakaro. Vedėjas Algimantas Dragunevičius, 273 Victoria Rd. Hartford, Conn. 06114; 249-4502

DETROIT, MICH. — Lietuviškų Melodijų radio valanda, WMZK-FM, banga 98 mc, pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 8 iki 9 v.v. Vedėjas Ralph Valatka, 17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219, tel. 537-5550 arba Briedis Realty tel. 883-5244.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHIL 1430 kil. Medford, Mass. sekmadieniais nuo 11-12 vid.

ROCHESTER, N.Y. — Kultūrinė lietuviška valandėlė sekmadieniais 9-9:30 val. ryto per WCMF-FM, 96.5 mc. Klubo valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmadieniais nuo 1-1:30 val. p.p. — 502 E. Broadway, South Boston, Mass. 02127

LOS ANGELES, CALIF. — Kalifornijos Lietuvių Radijas — Lithuanian Melodies. KTYM, banga 1460 AM, šeštadieniais 12-12:45 val. p.p. Liet. Radio klubo pirm. ir programos ved. Stasė Pautienienė, 841 Stanford St., Santa Monica, Calif. 90403. Tel. 828-3779.

ŽIEMOS EKSKURSIJA I LIETUVĄ

kaina \$599.00

Išvyksta iš Bostono gruodžio 23, 1971

Norintieji su šia grupe keliauti,
prašome skubiai registruotis.

Kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

390 WEST BROADWAY

South Boston, Mass. 02127

Telef. (617) 268-8764

Savininkė: Aldona Adomonis

PIRMAUJANTI DESŲ PREKYBA NEW YORKE VOKIŠKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUGŠCIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios desros
Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai
Užėikite — įsitikinsite!

9 DIDŽIUOLĖS KRAUTUVĖS 9

New York: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047

Ridgewood: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068

Astoria: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210

Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116

E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801

Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677

Flushing: 41-06 Main Street — HI 5-2552

Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154

Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-9070

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJENOS**

Vienuolynas GL 5-7068
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923
Spaustuvė GL 2-6916

Premijos už rašinius paskirtos spalio 28. Sprendimų komisiją sudarė: Daiva Kezėnė, Jurgis Oniūnas, Philip Skabeikis, Algis Simukonis ir pirm. Vytautas Alseika. Jie posėdžiavo Kultūros židinyje. Kaip žinia, Woodhaveno LB buvo paskelbusi rašinio konkursą. Jų tema buvo — kaip sudominti jaunimą, kad jis prisidėtų prie Liet. Bendruomenės veiklos. Pirmą premiją — televizijos aparatas, antra — 25 dol., trečia — du bilietai į teatrą. Konkurso tikri daviniai ir laimėtojai bus paskelbti tik lapkričio 13 Kolumbo vyčių salėje, 86-22 85 St., Woodhaven, N. Y. Ten bus Woodhaveno apylinkės ir LFB vakaras. Kartu bus pristatoma ir Al. Barono knyga.

Aloyzo Barono knygos „Vėjas lekia lyguma“ pristatymas bus lapkričio 13, šeštadienį, Kolumbo vyčių salėje Woodhaven. Apie knygą kalbės Bronius Balčiūnas, knygos ištraukas skaitys jaunimas. Drauge bus pristatyti ir jaunieji, laimėję LB Woodhaveno apylinkės paskelbto konkurso premijas. Po to bus šokiai. Groja Gutauskų orkestras.

Pamaldos už a.a. dr. Leono Bistro vėlę bus laikomos pranciskų koplyčioj lapkričio 6, šeštadienį, 9 v.r.

Kun. Vytautas Pikturna, Angelių Karalienės parapijos vikaras, Kultūros židiniui paaudkojo Lietuvių Enciklopedijos pilną komplektą.

Sveikinimus Darbininko skaitytojams iš Karibų jūrų prisuntė bekeliauja leva ir Albišas Trečiokai, Stella Stalmokienė, Marijona Katilienė.

Maironio lituanistinė mokykla, pagerbdama savo buvusio mokytojo a.a. Myklo Liuberskio atminimą, skiria Kultūros židinio statybos fondui 30 dol. Pranciškonai dėkoja už auką.

New Yorko lietuvių vyrų choro koncertas ir balius bus lapkričio 6 Šv. Aloyzo parapijos salėje Great Necke. Kartu bus ir choro krikštynos. Choras yra pasirinkęs vardą, kuris bus paskelbtas balius metu. Krikšto tėvais bus Lietuvos gen. konulas A. Simutis ir Jadvyga Matulaitienė, žymiųjų mūsų tautinių šokių mokytoja.

N. Y. Liet. Atletų klubo futbolo vienuolėkė šį sekmadienį 2:30 val. popiet žaidžia prieš jugoslavų rinktinę Woodhaven — Franklin K. Lane mokyklos stadione. Kadangi rungtynės vyks lietuvių apgyventam rajone, laukiama nemaža žiūrovų.

Frank White, gyvenęs Brooklyn, mirė spalio 31. Laidojamas lapkričio 4 iš Apreiškimo bažnyčios Cedar Park kapinėse, Hudson, N. Y. Nuliūdime paliko žmoną Mary ir sūnų Algirdą, M. D. su šeima. Šermentis rūpinasi Shalins įstaiga Woodhaven.

Korporacija Neo-Lithuania New Yorko ruošia lapkričio 13, šeštadienį, 8 val. vak. Kultūros židinio patalpose, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y., vakarojimą — pusvalandis Tėvų žemės prisiminimų (filmas). Po to pasilinksminimas. Į šį kultūrinį vakarojimą yra kviečiamas visas akademinis jaunimas. Šakijų metu gros Algis Reivytytis. Įėjimas — auka. Visas pelnas skiriamas Kultūros židinio statybai.

Lietuvių Katalikų Moterų Organizacijų Pasaulinės Sąjungos tarybos suvažiavimas įvyks lapkričio 14, sekmadienį, Kultūros židinio patalpose. Suvažiavimo proga tose pačiose patalpose ta pačią popietę rengiamas viešas pokalbis „Lietuvės — vyresniosios ir jaunesniosios kartos skirtumai lietuvių visuomenėje“. Po to trumpa meninė dalis ir pabendraimas prie vaišių. Pokalbyje dalyvauja trijų kartų atstovės. New Yorko ir apylinkės lietuvių visuomenė — vyrai ir moterys, jaunesni ir vyresni, — maloniai kviečiami dalyvauti ir jau iš anksto pasiruošti diskusijom šiuo klausimu.

Liucija Gudulienė iš Hot Springs, Arkansas, prisijungė Kultūros židiniui 25 dol. prisiminti šiem mirusiems: M. Liuberskiui, J. Vilūčiui, O. Kauniečiui, H. Martin, M. Virbickienės Lietuvoj mirusiai motinai. Pranciškonai dėkoja už auką.

Darbininko spaudos kioskas su lietuviškom naujom knygom ir plokštelėm dalyvaus Čiurlionio ansamblio koncerte, kurį rengia Laisvės Žiburio radijas. Koncertas įvyks lapkričio 7, sekmadienį 3 val. popiet Richmond Hill aukštesniosios mokyklos salėje, 89-30 114 St. Įėjimas iš 113 St. Ta pačia proga skaitytojai galės apsimokėti prenumeratas ar naujai užsisakyti Naujienų skaitytojams pirmiem metam prenumerata tik 5 dol. Jaunavedžiam ir kariam duodama pirmiem metam dovanai.

Darbininko skaitytojai, pateikdami adresą, prašomi nedeisdami pranešti tiesiog Darbininko administracijai naują ir seną adresą. Laiku nepranešus pa eitimo, nuostolių turi ir skaitytojai, nes negauna laiško, ir administracija, nes turi primokėti už laikraščio grąžinimą. Darbininko administracija, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

ČIURLIONIO ANSAMBLIS-New Yorke

Šį sekmadienį, lapkričio 7, New Yorko ir apylinkių lietuvių turės neeilinę meno šventę. Iš Clevelando atvyksta šių metų mūsų dainos ambasadorius Pietų Amerikoj — „Čiurlionio“ ansamblis, viso 99 asmenys. Šis ansamblis jau virš 30 metų stovi lietuviško tautinio meno reprezentantų viršūnėj. Lietuvoj, Vokietijoje ir Amerikoje kraštoje jis davęs šimtus koncertų. Ne tik lietuvių, bet ir kitautiečių minios gėrėjosi Čiurlionio dainomis, tautinių instrumentų muzika ir šokiais. Čiurlionio ansamblis yra neabejotinai iškilusias dainos vienetas laisvajam pasauly, ir todėl bus tikrai džiugu jį pamatyti ir išgirsti šį sekmadienį Richmond Hill mokyklos salėje, 89-30 114 St., Richmond Hill, N. Y. Įėjimas į salę yra iš 113 gatvės, tarp Jamaica Ave. ir Atlantic Ave. Toj apylinkėj yra gausu vietos pastatyti mašinoms. Vykstantiems traukiniu BMT Jamaica linija išlipti 111 St. stoty. Publika prašome rinktis anksčiau, kad išvengtume spūsties. Pradžią punktualiai 3 val., tad prašome neveluoti. Dainavimo metu publika į salę nebus leidžiama. Koncerto programa bus ta pati, kurią Čiurlionis davė Pietų Amerikoje. Pasirodys vyrų, moterų ir mišrūs chorai, solistai, kanklių orkestras ir tautinių šokių grupė. Jokių prakalbų nebus. Visa programa užtruks 2 valandas.

Laisvės Žiburio radijas kviečia New Yorko, New Jersey ir apylinkės lietuvių šiame koncerte gausiai dalyvauti.

Romas Kezys

Laisvės Žiburio vedėjas

J. Matulaitienės grupė šoko Jersey City

1971 rudenį jau trečias jungtinis muzikos ir šokių festivalis, kur lietuviams atstovavo Jadvygos Matulaitienės vadovaujama New Yorko tautinių šokių grupė. Jei Manhattan centriname parke ir vėliau Vengrijos sukilimo minėjime šokiams vieta buvo labai ankšta, tai spalio 31 Jersey City State College, New Jersey, rūmuose jau kitoks vaizdas. Dėkinga auditorija, erdvi scena, suderintas prožektorių apšvietimas, be to, akademinė aplinka... Tokiuose rūmuose grupė išsiskleidė vaivorykste ir nuotaikingai perteikė mūsų šokių subtilų grožį.

Festivaliu rūpinosi Slavic East European Cultural Club ir jį trumpu įvadu, pradėjo prof. dr. Thaddeus V. Gromada. Pasirodė lenkai, slovakai, gudai, ukrainiečiai, rusai — vien lietuvių nebuvo iš slavų giminės. Kitos tautybės, dėl jų gausumo, turės palaukti antro panašaus festivalio ateity.

Kaip lietuvių čia pateko? Prof. Gromadai vėlyvosios len-

kų istorijos ir Pilsudskio laikų specialistui, nėra svetimi lietuvių ir jų problemos. Kartą jis paklausė savo kolegos prof. Algirdo Landsbergio (dėsto Fairleigh Dickinson universitete), ar lietuvių neturi netolies tautinių šokių sambūrio. Žodis po žodžio, ir J. Matulaitienės grupė pakviesta festivali.

Musiškiai šoko pirmojo daly ir sutviko tautinių drabužių spalvomis — prieš juos pasirodžiusių gudų apranga buvo vienedesnė, be kintančio spalvų ritmo.

Atlikti penki šokiai: Subatėlė, Kepurnė, Gyvataras, Abrūselis ir Malūnas. Akordeonų padėjo Vytautas Strolia.

Žiūrovai (studentija, profesūra ir kiti vyresnieji) šiltai sutiko lietuvių. Ypatingas dėmesys sukruto į Malūną — dar jį šokant prapliupo plojimai.

Pasibaigus, ypatingai lenkų šokių vadovai, J. Matulaitienės ir pavienių šokėjų klausinėjo apie Malūno posūkių bei nardymų pyne ir kt.

Tokie festivaliai yra naudingi ir mūsų jauniems šokėjams. Jie turi progos susipažinti su artnesnių ar tolesnių tautų šokiais, jų savitumais, technika, interpretacija — visa tai plečia šokėjų akiratį.

K. Čk.

Montrealio Ausros Vartų parapijos vyrų oktetas repetuoja ir rengiasi atvykti koncertuoti į New Yorką. Jų koncertą rengia Darbininkas. Koncertas bus lapkričio 20 d. Richmond Hill aukštesniosios mokyklos salėje.

PRADEDAMAS STATYBOS VAJUS Pranešimai židinio statybos komitete

Spalio 21 Kultūros židinyje įvyko to židinio statybos komiteto pilnatis posėdis. Dalyvaavo beveik visos statybos komiteto sekcijos.

Pirmiausia pranešimą padarė komiteto pirmininkas Tėv. Paulius Baltakis, OFM. Iš to pranešimo paaiškėjo, kad statybos paruošiamieji darbai gerokai pasistūmėjo pirmyn. Kliūtys nugalimos. Kartais trūksta darbo talkos, taip patys darbai ilgiau užtrunka. Kartais sutrukdė darba ir miesto įstaigos, ryškinamos kokias smulkmenas ar reikalaujamos naujos papildomos medžiagos.

Palietė ir lėšų klausimą. Aukų rinkimas vyksta. Nors nėra suintensyvinata, bet jos pamatuojamos. Štai Maironio mokyklos tėvų komitetas atsiuntė apie 450 dol. Stambia sumą žada paaudkti Angelių Karalienės parapiją — viso net 25,000 dol. Ateitininkai sendraugiai savo susirinkime irgi pažadėjo stambesnę auką paremti židinio statybą. Per dvejus metus N. Y.

ateitininkai pažadėjo paaudkti 75,000 dol.

O kur pasizadėję? Ir jie tuoj pradės siųsti savo pažadus, nes vajus prasideda, — ir reikia visus kvieisti į talką.

A. Reventas, vajuos sekcijos pirmininkas, pranešė, kad pasirodė plataus masto vajuos. Atliktas čia milžiniškas darbas — surašyti New Yorko ir apylinkės lietuvių. Sudaryta išsami kartoteka. Ši kartoteka ir bus naudojama vajuos metu.

Vajuos talkininkai rinkėjai aplankys visus lietuvių ir prašys aukos — Kultūros židiniui.

Susirinkime nutarta lapkričio 15 pradėti vajų. Tai bus pats didžiausias šios rūšies vajuos. Į jį bus įtraukta daugiausia žmonių ir daugiausia žmonių bus aplankyta. Dabar reikalinga visų aukų, visų auka taip reikalingam Kultūros židiniui!

Susirinkimui pirmininkavo Jonas Rutenis, sekretoriavo Kultūros židinio statybos komiteto sekretorė A. Radzivanienė.

Dr. M. Anyso parašytos knygos: Serprūsių kovos ir žymios lietuvių moterys, abi su kietais viršeliais ir gražiai išleistos, gaunamos ir Darbininko administracijoj. Kaina po 750 dol. Tai gali būti ir graži Kalėdų dovana.

BOSTONO ŽINIOS

Eglutės 20 metų sukaktis rengiama lapkričio 7 d. 5 v.v. Liet. Piliečių draugijos salėje. Kalbės dr. Elona Vaisnienė-Marijoniūtė. Kitą programą dalį atliks jaunimas, buvę Eglutės skaitytojai — vyresnieji moksleiviai ateitininkai, vadovaujami Janinos Ambraziejienės. Programą pajavirins mažieji iš tautinių šokių sambūrio. Vadovaujami Onos Ivaškienės, pašoks keletą šokių. Bus Eglutės parodėlė. Po programos bus vaišės. Visi kviečiami atsilankyti ir tuo paremti vaikų laikraštėlį.

Liet. Bendruomenės klubas šių metų veiklą pradėjo jaunimu. Pirmam susirinkime kalbėjo Kęstutis Girnys apie filosofiją, spalio mėnesio susirinkime Marytė Saulaitytė, padedama Aldonos Rigelytės, skaitė savo poeziją. Poetę pristatė Regina Petrikonytė. M. Saulaitytė yra išleidusi du eilėraščių rinkinius: Kai mes nutylam ir Vienna saulė danguje. Visa vakaro programa užtruko apie 15-20 minučių. Džiugu, kad jaunimas itraukiamas į prelegentų eiles. Atsilankė tada į klubą ir jaunimas pasiklausyti.

Laisvės varpo radijo valandėlė spalio 24 surengė savo popietę su programa, kuri buvo pavadinta „Surum-burum“. Žmonių prisirinko pilna Liet. piliečių draugijos salė. Meninė programą atliko Šv. Kazimiero parapijos choras iš Brocktono, Choriui vadovauja muz. Julius Gaidelis. Choras yra padidėjęs ir išaugęs. Jo atlikta programa buvo įvairi ir graži. Vakaras buvo surengtas radijo programai paremti. Nors žmonių atsilankė labai daug, bet vistiek radijo valandėlei parama bus reikalinga. Jei kiekvienas radijo klausytojas mokėtų 10 centų už vieną programą, tai radijo valandėlės finansiniai reikalai būtų sutvarkyti gerai. Tad ir dabar klausytojai prašomi nepamiršti „klausytojo mokesčio“.

Dr. M. Anyso parašytos knygos: Serprūsių kovos ir žymios lietuvių moterys, abi su kietais viršeliais ir gražiai išleistos, gaunamos ir Darbininko administracijoj. Kaina po 750 dol. Tai gali būti ir graži Kalėdų dovana.

The Boston Globe spalio 24, sekmadienio laidoje, perdavė Associated Press žinią iš Maskvos, kad lietuvių katalikai iš Alytaus kaltina sovietų valdžią ir partiją, kad jiems neleidžia melstis. Taip pat prašė iš kalėjimo išleisti kun. J. Zdebskį, kuris buvo areštuotas rugpjūčio 26 už vaikų mokymą katekizmo.

Pabėgo lenkas jūrininkas iš lenkų žvejų laivo, kuris buvo sustojęs Bostone. Šis lenkas, Woicick F. Ostrowski, 36 metų, iš Gdynės, pasiprašė pabėgėlio teisės. Policija jį perdavė vietinei lenkų organizacijai, kol jam bus suteiktos politinio pabėgėlio teisės. The Boston Globe dėdėjo ju nuotrauką, padarytą jau lenkų klube. Laikraštis, aprašęs pabėgimo faktą, prisiminė ir prieš metus bėgusį lietuvi Simą Kudirką, kurį Amerikos laivas išdavė iš kurio už tai buvo nubastas 10 metų kalėjimo.

Whist party rengiama lapkričio 6 septintos gatvės salėje. Pradžią 8 v.v. Ruošia Ona Nevierienė ir Genė Razvadauskienė, kvatvė — Agnietė Matuliuskienė. Pelnas skiriamas parapijos reikalams.

Pirmos komunijos vaikų pamokas ir kartu religijos pamokas vaikams, kurie lanko viešąsias mokyklas, būna sekmadieniais Šv. Petro lietuvių parapijos mokykloj, tuojau po 9-tos valandos mišių. Vaikus moko Nukryžiuotojo Jėzaus seselės.

LIETUVOS VYČIAI PLAUKS! S. KUDIRKOS IŠDAVIMO VIETA

Naujosios Anglijos Lietuvos vyčių apskritis ruošiasi iškilmingai paminėti Simo Kudirkos išdavimo metines. Jie pasisamdė autobusą, kuris nuveš į Martha's Vineyard uostą. Iš ten laiveliu nuplauks netoli tos vietos, kur lietuvis jūrininkas Simas Kudirka, siekęs laisvės, buvo išduotas amerikiečių sargybinių laivo. Ten vyčiai į jūrą nuleis lietuvišką vainiką.

Į šį žygi vyčiai įtraukė ir latvi Robertą Brieze, kuris buvo liudininkas to žiauraus išdavimo. Taip pat pakvietė ir spaudos, radijo, televizijos atstovus.

Dr. Leonas Bistras,

politikas, nepriklausomas Lietuvos ministris pirmininkas, užsienio reikalų, švietimo ir krašto apsaugos ministris, visų Lietuvos demokratinių seimų atstovas, universiteto profesorius, spaudos žmogus, žymus krikščionių demokratų partijos veikėjas, mirė spalio 18 d. Kaune. Lietuvių visuomenei praneša —

Lietuvių Krikščionių Demokratų Partijos New Yorko židiny

SIMO KUDIRKOS IŠDAVIMO METINĖM PAMINĖTI DARBININKAS SKIRIA SAVO METINĮ KONCERTĄ

Po trumpas akademinės dalies aukšto lygio patriotinę koncerto programą atliks iškilioji solistė GINA CAPKAUSKIENE iš Montrealio. Jos dainavimas Chicago Lietuvių Operoj ir jos koncertai Los Angeles, Worcester, Rochester, Bostone ir kitur susilaukė labai palankaus įvertinimo. • Programoj pasirodys ir MONTREALIO AUSROS VARTŲ VYRŲ OKTETAS

Minėjimas koncertas įvyks lapkričio 20, šeštadienį 6 val. vakare, Richmond Hill aukšt. mokyklos salėje — 89-30 114 Street, Richmond Hill, N. Y. (įėjimas iš 113 St.)

Visi maloniai kviečiami!

Mieluosius Donatą ir Alfonsą Samušius ir artimuosius, netekus mylimo tėvelio, muziko

A + A

Mykolo Liuberskio,

nuoširdžiai užjaučia

Marina ir Zigmąs RAULINAIČIAI

NEW YORKO VYRŲ CHORO (KRIKŠTYNŲ)

Koncertas BALIUS

LAPKRIČIO 6, 1971

Programos pradžia 8 val.

ST. ALOYSIUS parapijos salėje
592 Middle Neck Rd. (prie Breuer Ave.) Great Neck, L. I. N. Y.

[vairi programa. Šokiams gros J. Kaslo orkestras. Šalti užkandžiai. Kokteilis (duodamas nuo 7 val.). Kitos staigmenos. Vietos užsakomos ir bilietai gaunami per choro narius arba skambinant telefonais — 441-7831 / 641-1512 / 516-798-0493. Auka \$6. (moksleiviams \$3).

Važiujant automobiliais: LONG ISLAND EXPRESSWAY Exit 33 (Great Neck) važiuoti iki 592 Middle Neck Rd. (kampas Breuer Av.) Tikslus kelionės planas gaunamas pas choro narius ir Darbininke.

Parduodamas dviejų šeimų namas gražiame So. Ozone Park rajone (Drew Street). Prašoma 35,000 dol. Skambinti vakarais tel. 827-8455.